

Invandringsfrågans förskjutning i riksdagen

En teoriprovande fallstudie om Sverigedemokraternas smittoeffekter och partikonkurrens mellan 2010 och 2018

Abstract

Studien undersöker om de svenska riksdagspartiernas invandringspolitik har påverkats till följd av Sverigedemokraternas tilltagande väljarstöd under perioden 2010 till 2018. Detta för att pröva huruvida ett ökat väljarstöd för Sverigedemokraterna har “smittoeffekter” på partisystemet, och leder till att resterande riksdagspartier blir mer invandringsrestriktiva. Studien undersöker även hur mainstreampartiernas olika ställningstaganden gentemot Sverigedemokraternas sakfråga påverkar deras väljarstöd under samma period. Detta för att pröva om en ackommoderande strategi, alltså ett närmande gentemot SD:s invandringspolitik, leder till ökat eller minskat stöd för partiet i fråga. Studiens resultat pekar på att Sverigedemokraternas ökade väljarstöd har påverkat samtliga riksdagspartier. Även om frågan ges relativt litet utrymme i partiernas valmanifest har mainstreampartierna tvingats att ta ställning i invandringsfrågan, en fråga som tidigare inte behövt ta plats i deras valprogram. Vidare tyder resultaten på att det inte finns något generellt samband mellan vilken strategi som mainstreampartierna antar i frågan och deras valresultat.

Nyckelord: Accomoderande strategi, Invandringspolitik, Partikonkurrens, Smittoeffekter, Sverigedemokraterna

Antal ord: 9236

Innehållsförteckning

Abstract	2
Innehållsförteckning	3
Centrala begrepp	5
1. Bakgrund	6
1.1 Syfte & frågeställningar	6
2. Tidigare forskning	8
3. Teori	10
3.1 Joost van Spanje	10
3.2 Meguid: Den hindrande hypotesen	10
3.3 Dahlström och Sundell: Den underlättande hypotesen	11
3.4 Orsaksfaktorer	12
3.4.1 Ägandeskap	12
3.4.2 Legitimering	12
3.5 Hypoteser	13
4. Metod och material	14
4.1 Forskningsdesign	14
4.1.2 Deskriptiv statistik	15
4.2 Material	16
4.2.1 Chapel Hill Expert Survey (CHES-data)	16
4.2.2 Comparative Manifestos Project (CMP)	16
4.2.3 Valmyndigheten	16
4.2.4 Valu	16
4.3 Definitioner	17
4.3.1 Nischparti	17
4.3.2 Anti-invandringsparti	17
4.3.3 Sverigedemokraterna	18
4.3.4 Mainstreamparti	18
4.4 Operationalisering	19
4.4.1 Oberoende och beroende variabler	19
4.4.2 Sverigedemokraternas sakfråga: anti-invandring	20
4.5 Avgränsning	23
4.6 Validitet och reliabilitet	24
5. Resultat och analys	26
5.1 Sverigedemokraterna valresultat	26

5.2 Riksdagspartiernas ställningstagande i invandringsfrågan	27
5.2.1 Positionering i migrationspolitik: liberal vs. restriktiv	27
5.2.2 Framträdande av fråga: negativ inställning till migration	28
5.2.3 Framträdande av fråga: positiv inställning till migration	30
5.3 Riksdagspartiernas i ställningstagande till integration	31
5.3.1 Inställning till integration	32
5.3.2 Framträdande av fråga: integration - förespråkar assimilering	33
5.3.3 Framträdande av fråga: integration - förespråkar mångfald	35
5.4 Har riksdagspartiernas invandringspolitik påverkats till följd av SD:s ökade väljarstöd? I så fall hur?	36
5.5 Riksdagspartiernas valresultat	38
5.6 Väljarströmmar	39
5.7 Relationen mellan mainstreampartiernas valresultat och deras strategi	41
6. Slutsatser	43
6.1 Ägandeskap och Legitimering	44
6.2 Vidare forskning	44
7. Referensförteckning	45
9. Bilagor	48
Bilaga 1.	48
Bilaga 2.	49
Bilaga 3.	49
Bilaga 4.	50
Bilaga 5.	50
Bilaga 6.	51
Bilaga 7.	51

Centrala begrepp

Ackommoderande strategi - Ett parti närmar sig ett annat partis politik.

Alliansen - Det programsamarbete som de borgerliga riksdagspartierna i Sverige, Moderaterna (M), Centerpartiet (C), Liberalerna (L) och Kristdemokraterna (KD), hade på nationell nivå mellan 2004 och 2019.

Anti-invandringsparti - Ett parti som är invandringskritiskt och som har invandringsfrågan som deras huvudsakliga politiska angelägenhet.

Den underlättande hypotesen - Mainstreampartiers ackommodering av nischpartiets sakfråga tenderar att resultera i större väljarstöd för nischpartiet. (Hypotesen motiveras utifrån orsaksfaktorn legitimering).

Den hindrande hypotesen - Mainstreampartiers ackommodering av nischpartiets sakfråga tenderar att resultera i ett svagare väljarstöd för nischpartiet. (Hypotesen motiveras utifrån orsaksfaktorn ägandeskap).

Fientlig strategi - Ett parti tar avstånd till ett annat partis politik.

Mainstreamparti - Ett riksdagsparti som inte är ett nischparti. Hit räknas i studien Vänsterpartiet (V), Socialdemokraterna (S), Centerpartiet (C), Liberalerna (L), Kristdemokraterna (KD) och Moderaterna (M). I denna studie behandlas även Miljöpartiet (MP) som ett mainstreamparti.

Nischparti - Ett enfrågeparti som berör en ny sakfråga som inte tidigare belysts av ett redan etablerat parti. Hit räknas bland annat Sverigedemokraterna (SD), Miljöpartiet (MP), Feministiskt initiativ (F), Piratpartiet (P) och Direktdemokraterna (DD).

Smittoeffekt - Mainstreampartier observerar ett starkt stöd för ett anti-invandringsparti och reagerar genom att anta en hårdare invandringspolitik ståndpunkt.

1. Bakgrund

Sverigedemokraterna inträdde Sveriges riksdag 2010 och blev då det första invandringskritiska partiet, med undantag för Ny Demokrati, att verka på nationell nivå (NE u.å.). Sedan dess har deras väljarstöd fortsatt öka och idag är partiet det tredje största i riksdagen (ibid.).

Under de senaste decennierna har politiska system runt om i världen förändrats till följd av att nya politiska partier bildats och vunnit väljarstöd på basis av frågor som tidigare har förbisetts, såsom miljö och migration. Sedan 1960 har över 54 procent av gröna, radikala högerpartier och etnoterritoriella partier i Västeuropa haft en plats i en nationell lagstiftande församling (Meguid 2005:347). Vilka faktorer som ligger till grund för nya partiers valframgångar är ett återkommande och ämne för debatt och forskning. En relativt outforskad fråga är dock vilka indirekta effekter anti-invandringspartiers valframgångar har, mer konkret om dessa påverkar andra partiers politiska ståndpunkter och i vilken utsträckning (van Spanje 2010:564). Van Spanjes (2010) studie visar att anti-invandringspartiers valresultat har en "smittande" påverkan på andra partiers invandringpolitiska ståndpunkter.

Andra studier undersöker den omvända kausaliteten, och förklarar mainstreampartiers strategier gentemot nischpartier som den avgörande faktorn till partiernas framgång eller misslyckande. Inom detta synsätt existerar två framträdande studier vars teorier och resultat pekar i motsatt riktning; Meguid (2005) samt Dahlström och Sundell (2012). De båda har undersökt hur mainstreampartiers ställningstagande gentemot nischpartiets politik påverkar nischpartiers valresultat. Meguid (2005) menar att en ackommoderande strategi gentemot nischpartiet resulterar i minskat stöd för nischpartiet, medan Dahlström och Sundell (2012) menar det motsatta (se sektion 3 för närmare beskrivning).

1.1 Syfte & frågeställningar

Van Spanjes forskning om "smittoeffekter" i kombination med kontroversen mellan Meguid respektive Dahlström och Sundells synsätt på ackommoderingsstrategins effekter ligger till grund för denna studie. Vi ämnar därmed att undersöka om invandringsfrågan har förändrats

inom det svenska politiska systemet till följd av Sverigedemokraternas tilltagande väljarstöd sedan 2010. Detta för att pröva huruvida van Spanjes resultat går att applicera på den svenska kontexten, alltså om Sverigedemokraternas ökade väljarstöd har haft en smittoeffekt på övriga riksdagspartiers politik i invandringsfrågan. Studien tar utgångspunkt i de två senare forskningsartiklarna för att analysera vilka strategier mainstreampartierna intagit gentemot Sverigedemokraternas sakfråga, och hur det påverkar deras väljarstöd.

Frågeställningarna som ämnas besvaras i innevarande uppsats lyder således:

- 1) *Har riksdagspartiernas invandringspolitik påverkats till följd av SD:s ökade väljarstöd? I så fall hur?*
- 2) *Påverkar mainstreampartiernas ställningstagande i invandringsfrågan deras väljarstöd?*

I vilken utsträckning anti-invandringspartier påverkar partikonkurrensen är en fråga av både inom- och utomvetenskaplig relevans. Huruvida högerextrema nischpartiers valframgångar har smittoeffekter på mainstreampartiernas invandringspolitik är relativt outforskat. Om sådana smittoeffekter existerar, skulle närvaron av anti-invandringspartier påverka beslutsfattandet i hela Västeuropa. Vidare vore det intressant att veta huruvida olika partier är olika mottagliga för dessa effekter, eller om de påverkar hela partisystemet.

Den andra frågeställningen är av inomvetenskaplig relevans, eftersom den appellerar till den oenighet som råder om hur ackommoderingen påverkar nischpartiernas valresultat. Studien ämnar att bidra till ytterligare klarhet kring huruvida en ackommoderande strategi från mainstreampartier legitimerar anti-invandringspartiernas annars tabubelagda politik eller istället tränger ut dem från riksdagen. Frågan har därför även utomvetenskaplig relevans, framförallt för de svenska riksdagspartierna. Att klargöra på vilket sätt, och varför, mainstreampartiernas ackommodering påverkar nischpartiers valresultat är således relevant både inom- och utomvetenskapligt.

2. Tidigare forskning

Frågor om vad som förklarar partiets framgång eller misslyckande har varit ett återkommande ämne för debatt och forskning inom statsvetenskapen (van Spanje 2010). De dominerande förklaringsmodellerna har länge varit de institutionella och sociologiska, vilka fokuserar på den kontext i vilken partierna konkurrerar. Dessa förklaringsmodeller har under senare decennier utmanats av teorier som betonar de partier som verkar inom partisystemets strategier och positionering som avgörande för att förstå varför vissa partier lyckas etablera ett väljarstöd och andra inte (van Spanje 2010).

Annan forskning undersöker anti-invandringspartiets indirekta effekter, det vill säga i vilken utsträckning de påverkar andra partiets politiska ståndpunkter (van Spanje 2010). Inom detta forskningsfält råder den allmänna uppfattningen att anti-invandringspartiets valsegrar får andra partier att anamma dessa partiets retorik (ibid). Eftersom invandringskritiska partiets primära sakfråga är migration, och eftersom dessa partiets positioner på vänster-höger-axeln varierar avsevärt, är förväntningarna på invandringsdimensionen mycket mer enkla än de som gäller vänster och höger (ibid).

Schain (1987; 2002) har studerat smittoeffekter av franska National Front. Hans studier påvisar hur etablerade högerpartier har anammat deras immigrationsretorik (1987), samt att mainstreampartier från både vänstern och högern har försökt öppna upp för debatt kring deras sakfrågor (2002). Minkenberg (2002) forskning förklarar detta som att National Front har en agendanskapande effekt på de etablerade partierna. Pettigrew (1998) konstaterar dock att "trots att högerextrema partier har fått minimal direkt makt, har de flyttat hela det politiska spektrumet åt höger när det gäller invandring".

Ett anmärkningsvärt undantag från samförståndet om smittoeffekter av invandringsspörsmålet är Perlmutter (2002) studie, som drar slutsatsen att anti-invandringspartier i Tyskland och Italien utövar en minimal effekt på resterande partier. Det är mycket troligt, menar Perlmutter (2002), att mainstreampartierna i dessa länder trots allt skulle ha blivit mer restriktiva mot invandring även utan framväxten av Republikanerna i Tyskland och Northern League i Italien (ibid).

Ovan presenterad forskning om smittoeffekter baserar begreppet smitta på den rumsliga teorin om partikonkurrens som utvecklades av Downs (1957). Teorin liknar partikonkurrensen med konkurrensen på en privat marknad och tar hänsyn till relevanta aktörer vid val, partier och väljare, vilka antas vara rationella, styrda av egenintresse och nyttomaximerande (ibid). Valprocessen beskrivs som en valmarknad med partier på 'utbudssidan' och väljare på 'efterfrågesidan' (ibid). Downs (1957) modell baseras på antaganden om att policyrummet är endimensionellt, samt att aktörer reducerar kostnader genom att söka de närmaste alternativen och leta efter en "optimal position". Eftersom partier är rationella aktörer som konkurrerar längst ett endimensionellt rumsligt kontinuum, och väljarpreferenser är fördelade längs med denna dimension, kommer partierna att strategiskt anpassa sina positioner i försök att locka fler väljare. När mainstreampartierna observerar ett starkare stöd för ett invandrarfientligt parti är det alltså en naturlig reaktion ur ett downsianskt perspektiv att gå i riktning mot en hårdare invandringspolitisk ståndpunkt, eftersom detta är en både underrepresenterad och populär ståndpunkt.

3. Teori

3.1 Joost van Spanje

Joost van Spanje (2010) undersöker effekterna av anti-invandringpartiers valresultat på andra partiers invandringpolitiska ståndpunkter. Detta för att undersöka om valtrycket från anti-invandringpartier har en "smittoeffekt" på andra partiers invandringpolitiska ståndpunkter. Han baserar begreppet smittoeffekter på Downs rumsliga teori, i vilken smittoeffekter beskrivs som att andra partier övergår till mer restriktiva invandringpolitiska positioner till följd av valframgångar för ett invandringsfientligt parti i deras land (van Spanje 2010:564). Genom en komparativ studie av 75 partier i 11 västeuropeiska länder mellan 1990 och 2004 visar van Spanje att invandringskritiska partiers valframgång eller misslyckande har en smittspridande effekt på andra partiers invandringsställning. Han drar slutsatsen att denna smittoeffekt involverar hela partisystemet, och att höger och vänsterpartier är lika mottagliga för dessa (ibid:578-580). Utifrån van Spanjes studie ämnar vi att undersöka om Sverigedemokraternas ökade väljarstöd har haft en smittoeffekt på övriga riksdagspartiers politik i invandringsfrågan. Studien använder således van Spanjes definition av smittoeffekter.

3.2 Meguid: Den hindrande hypotesen

Meguid (2005) förklarar mainstream-partiernas strategiska ageranden som den primära faktorn att påverka konkurrenskraften hos nischpartier. Med utgångspunkt i Downs rumsliga teori utvecklade hon en "modifierad rumslig teori" med syfte att förklara hur partier konkurrerar genom att förändra politiska ståndpunkter och frågans betydelse och ägarskap (Meguid 2005:349). Mainstreampartier kan enligt henne anta tre olika ställningstaganden gentemot den frågan som nischpartiet introducerat: en ignorerande strategi (dismissive -), en ackommoderande strategi (accommodative) eller en fientlig strategi (adversarial) (ibid). De första två leder enligt henne till ett minskat stöd för nischpartierna, medan den tredje strategin resulterar i ett ökat stöd för dem (ibid).

Meguids (2005) hypotes benämns i denna studie som *den hindrande hypotesen*. Resonemanget kan förklaras enligt följande: om uppmärksamhet för nischpartiets sakfråga ökar, är det mest fördelaktigt för mainstreampartiet att anta en ackommoderande strategi, snarare än att ta avstånd

i frågan. En ackommoderande strategi undergräver alltså det nya partiets ägarskap i frågan och får mainstreampartiet att framstå som mer kompetenta och konkurrenskraftiga.

3.3 Dahlström och Sundell: Den underlättande hypotesen

Dahlström och Sundell (2012) undersöker hur mainstreampartiers strategiska agerande påverkar anti-invandringpartiers valresultat. Detta genom att analysera 290 svenska kommuner och mainstreampartiernas hållning i förhållande till Sverigedemokraterna i 2010 års val. Likt Meguid belyser författarna sakfrågans betydelse och menar att ökat framträdande sannolikt gynnar nischpartiet mer än om mainstreampartiet antar en ignorerande strategi. Författarna är dock oeniga med Meguid om ackommoderingens effekt.

Deras resultat visar istället att en tuffare hållning i immigrationsfrågan hos mainstreampartier tenderar att resultera i ett större stöd för anti-invandringparti (Dahlström & Sundell 2012:361). En tuffare hållning beskrivs som ett närmande gentemot anti-invandringpartiets politik och kan översättas till vad Meguid benämner som ackommodering. Enligt deras teori leder en tuffare, eller ackommoderande, strategi till större väljarstöd för anti-invandringpartiet eftersom det har en legitimerande effekt på deras sakfråga, vilket gör den mindre tabubelagd (Ibid:354-355). De förklarar även att tuffheten hos partier på vänsterkanten har större betydelse än tuffhet hos högerpartier (Ibid). Hypotesen benämns i denna uppsats som *den underlättande hypotesen*. Översatt i Meguids termer kan man generaliserat förklara hypotesen som följande: mainstreampartiers ackommodering av nischpartiets politik tenderar att legitimera deras politik och således resultera i ett större stöd för nischpartiet.

Studien avser använda Dahlström och Sundells (2012) samt Meguids (2005) teorier för att undersöka hur mainstreampartiernas strategier gentemot SD:s invandringfråga påverkar deras väljarstöd. Detta för att undersöka huruvida den hindrande hypotesen eller den underlättande hypotesen kan tillämpas i detta fall. Studien kommer använda begreppet ackommoderande strategi synonymt med en "tuffare" hållning gentemot Sverigedemokraternas politik

3.4 Orsaksfaktorer

3.4.1 Ägandeskap

Meguids (2005) hindrande hypotes förklaras genom begreppet *ägandeskap*. För att ett politiskt parti ska utöva ägandeskap över en sakfråga menar Meguid att väljare måste identifiera partiet som det mest kompetenta eller trovärdiga i en viss fråga. För att detta ska ske måste frågan vara framträdande inom partiets agenda och en central politisk angelägenhet för partiet (Bélanger & Meguid 2008:478–479). Det vill säga att om en väljare både uppfattar ett parti som “ägare” av en specifik sakfråga, samt anser att frågan som partiet “äger” är deras hjärtefråga, kommer det bidra till att partiet får väljarens stöd (Bélanger & Meguid 2008:489). Detta betyder att när positionen i en sakfråga förändras, i vårt fall när de andra riksdagspartierna närmar sig Sverigedemokraternas invandringskritiska politik, leder detta till att mainstreampartierna och Sverigedemokraterna “tävlar” om sakfrågans ägandeskap (Ibid). Om väljaren tycker att invandringsfrågan är obetydlig, har detta ingen effekt på varken ägandeskap eller väljarstöd (Ibid). Finner däremot väljaren invandringsfrågan viktig, kommer det bidra till att väljaren röstar på det parti som hen anser “äga” frågan. Därav menar Meguid att väljarströmmarna kan förändras vid mainstreampartiernas ackommodering av nichpartiernas sakfrågor (Ibid).

3.4.2 Legitimering

Dahlströms och Sundells (2012) underlättande hypotes förklaras istället genom begreppet *legitimering*. De beskriver legitimitet som motsatsen till tabu. De menar att diskursförändring i ackommoderingens riktning legitimerar sakfrågan (Dahlström & Sundell 2012:354). Det är således inte tillräckligt att endast ett parti antar en ackommoderande strategi till Sverigedemokraternas invandringspolitik, utan det krävs att hela diskursen i det politiska rummet förändras för att sakfrågan ska legitimeras (Ibid). Dahlström och Sundell redogör vidare att de faktum att en fråga tas upp på dagordningen markerar att frågan är viktig, och följaktligen legitimeras.

3.5 Hypoteser

Hypotes 1: Ju mer valframgång ett anti-invandnings parti har, desto mer invandringsrestriktiva blir de andra partierna i partisystemet.

Hypotes 2: Om hypotes 1 stämmer, och hela partisystemet blir mer invandringsrestriktiva, kommer ackommoderingen ha en legitimerande effekt, i enlighet med den underlättande hypotesen.

Hypotes 3: Om ett mainstreamparti ackommoderar och tar över ägandeskapet i frågan, kommer den hindrande hypotesen stämma.

4. Metod och material

4.1 Forskningsdesign

Studien är av beskrivande och teoriprovande karaktär och kommer undersökas genom en fallstudie. Vi kommer använda olika metoder för att undersöka flera statistiska dataset från riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018. Metodtriangulering innebär en kombination av olika metoder i samma undersökning. Detta är fördelaktigt, då detta ger ett bredare dataunderlag och en säkrare grund för tolkning, eftersom att olika saker mäts till tolkandet av samma fenomen (Bryman 2018:757). Tidsspannet för analysen motiveras av att Sverigedemokraternas trädde in i riksdagen 2010, och därmed blev det första invandringskritiska partiet att verka på nationell nivå i Sverige.

Undersökningens analysenheter utgörs av samtliga riksdagspartier under perioden 2010 till 2018: Folkpartiet/Liberalerna (FP/L), Vänsterpartiet (V), Miljöpartiet (MP), Centerpartiet (C), Kristdemokraterna (KD), Moderaterna (M), Sverigedemokraterna (SD) och Socialdemokraterna (S). I viss data presenteras Allianspartierna gemensamt, vilka avser M, KD, C och FP/L.

Forskningsmaterialet som kommer ligga till grund för studiens analys erhålls från följande dataset: Chapel hill expert survey, som redogör för de svenska riksdagspartiernas politiska positionering i en sakfråga över tid. Även Comparative manifesto project kommer användas, detta dataset redogör för partiernas framträdande frågor och ställningstagande i dessa. Valresultatet i riksdagsvalen erhålls från valmyndighetens hemsida. Slutligen för att undersöka förändringar i väljarströmmarna mellan riksdagspartierna kommer data från Valu tillämpas. (presenteras utförligare i 4.2).

Den första frågeställningen, *hur har SD:s ökade väljarstöd påverkat övriga riksdagspartiers ställningstagande i invandringsfrågan*, är av teoriprovande karaktär. Frågeställningen ämnar undersöka om van Spanjes (2010) teori om anti-invandringspartiers smittoeffekter går att applicera på den svenska kontexten. Mer konkret om Sverigedemokraternas ökade väljarstöd har påverkat övriga riksdagspartiers till att bli mer invandringsrestriktiva.

Detta undersöks genom en analys av det hypotetiska sambandet mellan Sverigedemokraternas ökade väljarstöd och förändringar i mainstreampartiernas positionering i invandringsfrågan, samt framträdande av denna. Metoden som används är deskriptiv statistik av både Sverigedemokraternas valresultat 2010, 2014 och 2018 samt riksdagspartiernas hållning i invandringsfrågan under samma tidsperiod. Analysen inriktar sig på vilken inställning partierna har i frågan, hur framträdande den är samt hur deras inställning till frågan förändrats mellan riksdagsvalen.

Den andra frågeställningen, *påverkar mainstreampartiernas ställningstagande i invandringsfrågan deras väljarstöd*, är också av teoriprovande karaktär och undersöks genom deskriptiv statistik. Resultaten från frågeställning 1 analyseras här i relation till respektive partis valresultat och väljarströmmar mellan riksdagsvalen. Resultatet kommer behandlas genom en teoriprovande analys av den hindrande hypotesen respektive den underlättande hypotesen. För att skapa en överblick över invandringsfrågans ställning inom partisystemet kommer studien skapa ett medelvärde av riksdagspartiernas hållning i invandringsfrågan. Partiernas invandringspolitik kommer sedan att analyseras enskilt för att undersöka om det finns skillnader i strategi mellan olika partier.

4.1.2 Deskriptiv statistik

Statistiska analysmetoder är en samling hjälpmedel för att åstadkomma sammanfattande beskrivningar av större mängder insamlade observationer (Körner, et al. 1993:7). Beskrivande, eller deskriptiv, statistik handlar om att sammanfatta och karaktärisera ett datamaterial (Esaiasson, et al., 2017:347). De sammanfattande beskrivningarna utgör en uppsättning statistiska mått, såsom procent, medelvärden & sambandsmått (Esaiasson et al. 2012:346). Vi kommer presentera datamaterialet både grafiskt och beskrivande.

4.2 Material

4.2.1 Chapel Hill Expert Survey (CHES-data)

Chapel Hill Expert Survey innehåller kvantitativ data från enkätundersökningar utfört av experter som rankar de nationella partiernas ställning i olika sakfrågor (CHES-data, u.å.). CHES-data är sedan tidigare erkänd som en giltig och tillförlitlig källa för partipositionsmätning (ibid). CHES-data används i denna studie för att mäta partiernas ståndpunkter i invandringsfrågan vid 2010, 2014 och 2019. Eftersom data från 2018, då riksdagsvalet ägde rum, inte finns tillgänglig används 2019 (se 4.6).

4.2.2 Comparative Manifestos Project (CMP)

Comparative Manifestos Project (CMP) bygger på kvantitativa innehållsanalyser av partiers valprogram. Deras data erhålls från mer än 50 länder med fria, demokratiska val (Ibid). CMP mäter och sammanställer data över preferenser hos partier över tid och rum (CMP u.å.). CMP anses vara en av de mest framstående jämförande dataset inom statsvetenskaplig forskning (Ibid). Data från CMP används i denna studie för att mäta partiernas framträdande genom olika indikatorer på invandringsfrågan.

4.2.3 Valmyndigheten

Väljardata från Valmyndigheten (u.å.) används i studien för att kartlägga riksdagspartiernas väljarstöd under valåren 2010, 2014 och 2018.

4.2.4 Valu

SVT:s vallokalsundersökning, Valu, presenterar kartläggningar av väljarströmmar, som uppskattar hur väljarna har rört sig mellan partierna i riksdagsvalen. Resultatet baseras på enkätstudier i ett flertal valdistrikt, där väljarna själva får svara på frågorna "Vilket parti röstade du på i dag?" samt "Vilket parti röstade du på i förra riksdagsvalet?" (Valu 2018). Strömmarna visar endast svaren från väljare som i båda valen röstat på något av partierna som inkluderas i

sammanställningen (ibid). Eftersom svar från bland annat förstagångsväljare och röster på övriga partier exkluderas blir resultatet inte alltid helt representativt. Siffrorna är även viktade, eftersom vissa partier tenderar att över- eller underskattas i olika valdistrikt (Ibid.). Innevarande studie använder Valus undersökning från 2010 till 2014, samt från 2014 till 2018 för att analysera väljarströmmar. Eftersom vi främst är intresserade av hur väljare rör sig till och från Sverigedemokraterna kommer vi endast presentera denna data från Valu grafiskt, resterande data från Valu presenteras enbart beskrivande.

4.3 Definitioner

4.3.1 Nischparti

Definitionen av ett nischparti utgår från Meguids (2005) begreppsförklaring. Ett nischparti är ett nytt parti som uppfyller samtliga tre kriterier: de förkastar politikens traditionella klassbaserade orientering, deras frågor sammanfaller ofta inte med befintliga politiska konfliktlinjer, vilka avser indelningen enligt vänster-höger-skalan. Nischpartier tilltalar grupper av väljare som kan tvärsnittra traditionella partipolitiska linjer. Slutligen är nischpartier, åtminstone till en början, enfrågepartier. De intar endast ståndpunkt i ett begränsat antal frågor och även om antalet frågor i deras manifest ökar under partiets livstid, så uppfattas de fortfarande som enfrågepartier av väljarna (Meguid 2005:347-348).

4.3.2 Anti-invandringsparti

Anti-invandringspartier definieras enligt van Spanje (2010) som partier som har invandringsfrågan som deras huvudsakliga politiska angelägenhet i valkampanjer (Van Spanje 2010:569). Dessa partier är alltså inte nödvändigtvis enbart invandringskritiska utan har invandringsfrågan som en central del av deras valrörelse (Ibid.:570). Definitionen av begreppet anti-invandringsparti är ett parti som uppfyller två kriterier: För det första, har en hård invandringskritisk hållning, i enlighet med litteraturen. För det andra, som lägger en större vikt till immigrationsfrågan än något annat etablerat parti (ibid).

4.3.3 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraterna (SD) är ett nationalistiskt och socialkonservativt parti, som bildades 1988 med motstånd till invandring som huvudfråga. Sedan partiets grundande har deras politik utvecklats till att även omfatta en negativ syn på globalisering och motstånd till ett svenskt EU-medlemskap (NE). Sverigedemokraterna trädde in i riksdagen 2010 och blev därmed det första politiska partiet, med undantag för Ny Demokrati som verkade 1991 till 1994, med invandringskritisk inriktning att verka på nationell nivå (Ibid). Partiet anger att deras viktigaste frågor är “en seriös migrationspolitik”, “ett land som håller samman”, “en välfärd värd namnet” och “ett tryggt samhälle” (SD u.å.). Dessa utgörs bland annat av ett starkt motstånd till mångkulturalism och invandring, en stark välfärd, vidmakthållande av svensk kultur och tradition, likväl som frågor som rör brott och straff (Ibid.).

Sverigedemokraterna kan klassificeras som ett nischparti med anti-invandring som sakfråga. På partiets hemsida hänvisar de ständigt till olika immigrationsrelaterade “problem” och hanterar i stor utsträckning andra frågor genom att hänvisa till förhindrandet av invandring som lösningen. Vidare passar deras politik inte in i befintliga politiska konfliktlinjer, eftersom de blandar ståndpunkter från den traditionella höger och vänster-skalan.

Sverigedemokraterna klassificeras här alltså som både ett nischparti och ett anti-invandringsparti. Begreppen kommer därför användas synonymt för SD i denna uppsats.

4.3.4 Mainstreamparti

Det finns ingen etablerad definition av begreppet mainstreamparti. Begreppen mainstreamparti och etablerat parti kommer användas ömsom i denna uppsats. Meguid definierar mainstreampartier som de två dominerande partierna ickeradikala höger- respektive vänsterpartierna (2005: 347-348). Hon menar på att till skillnad från nischpartier så innefattar mainstreampartiers valrörelse ofta mer än en huvudsaklig valfråga och deras politiska relevans i samhället går att härleda fordom (Meguid 2005: 347-348; NE 2022). I Dalström och Sundells artikel behandlar författarna samtliga riksdagspartier, Sverigedemokraterna exluderat, som mainstreampartier (2012: 360).

I uppsatsen används genomgående samma definition för att bibehålla begreppsvaliditeten och studiens trovärdighet. Vi har följaktligen valt att innefatta samtliga partier med officiell representation i Riksdagen, även Miljöpartiet, i vår definition av mainstream-/etablerade partier. Vi bedömer att en bred definition, som innefattar samtliga riksdagspartier, är mer lämplig vid studerandet av mainstreampartiers strategier gentemot Sverigedemokraternas invandringspolitik. Denna definition anses således mest gynnsam för att pröva den den underlättande hypotesen och den hämmande hypotesen, detta med hänsyn till forskarnas förutsatta orsakssamband.

4.4 Operationalisering

4.4.1 Oberoende och beroende variabler

För att undersöka frågeställningen *hur har SD:s ökade väljarstöd påverkat övriga riksdagspartiers ställningstagande i invandringsfrågan?* är Sverigedemokraternas valresultat den oberoende variabeln och mainstreampartiernas strategier gentemot SD:s invandringspolitik den beroende variabeln. Den oberoende variabeln, det vill säga Sverigedemokraternas valresultat från riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018, hämtas från Valmyndighetens hemsida. Den beroende variabeln, det vill säga riksdagspartiernas positioner i Sverigedemokraternas sakfråga, mäts genom att samtliga riksdagspartiers valmanifest från 2010, 2014 och 2018 kodas (Se 4.4.2). Dessa analyseras sedan utifrån Meguids begreppsdefinitioner, för att undersöka om riksdagspartierna reagerar på Sverigedemokraternas politik genom att kopiera anti-invandringshållningen (en "accommoderande" strategi), genom att inta en radikalt annorlunda position ('motståndare'), eller genom att inte ta någon ställning alls i sakfrågan ('avvisande'). En mer ackommoderande strategi betraktas i studien som ett tecken på smittoeffekter, i enlighet med van Spanjes (2010) term.

För att sedan undersöka den andra frågeställningen *påverkar mainstreampartiernas ställningstagande i invandringsfrågan deras väljarstöd?* är riksdagspartiernas strategier gentemot SD:s sakfråga den oberoende variabeln medan deras röster vid riksdagsvalen är den beroende variabeln. Den oberoende variabeln, riksdagspartiernas strategier gentemot SD:s

sakfråga, mäts genom att samtliga riksdagspartiers valmanifest från 2010, 2014 och 2018 kodas (Se 4.4.2). Den beroende variabeln, riksdagspartiernas röster vid riksdagsvalen, hämtas från Valmyndighetens hemsida samt Valus kartläggning av väljarströmmar.

För att undersöka huruvida Sverigedemokraternas ökade väljarstöd medför smittoeffekter på resterande partiers invandringspolitik, samt hur mainstreampartiernas strategier påverkar deras väljarstöd, skapas först en operationalisering av Sverigedemokraternas centrala sakfråga, anti-invandring.

4.4.2 Sverigedemokraternas sakfråga: anti-invandring

Sverigedemokraternas sakfråga, *anti-invandring*, operationaliseras genom olika två index som mäter relevanta indikatorer på partiets politik. Sakfrågan mäts med intervallvariablerna IMMIGRATE_POLICY; *position on immigration policy* och MULTICULTURALISM; *position on integration of immigrants and asylum seekers (multiculturalism vs. assimilation)*. IMMIGRATE_POLICY uppskattar respektive partis inställning till invandring, från en restriktiv till liberal migrationspolitik. Noll anger att partiet helt motsätter sig en restriktiv invandringspolitik och istället förespråkar en liberal invandringspolitik, det vill säga att folk borde få migrera varthelst de vill, utan några substantiella gränser och barriärer. Tio anger tvärt emot att partiet förespråkar en ytterst restriktiv invandringspolitik. Uttalanden som förespråkar begränsningar i immigrationen, det vill säga att ta emot nya invandrare, inkluderar både att invandring porträtteras som ett hot mot landets nationella karaktär, förespråkandet av införande av migrationskvoter och en strävan att begränsa invandring från specifika länder eller regioner. Variabeln mäter *inte* partiernas inställning till invandrare som redan är etablerade i Sverige, utan endast inställningen till att ta emot nya immigranter (Bakker et al. 2020:15).

MULTICULTURALISM mäter partiernas inställning till integrationen av invandrare och asylsökande som befinner sig i Sverige, mångkultur kontra assimilering. Noll anger att partiet fullständigt förespråkar ett mångkulturellt samhälle. Tio anger tvärt emot att partiet helt motsätter sig ett mångkulturellt samhälle och istället förespråkar assimilering. Uttalanden som förespråkar mångkulturalism innefattar gynnsamma omnämningen av kulturell mångfald inom det svenska

samhället. Detta inkluderar exempelvis att propagera för bevarandet av autonomi för religiösa, kulturella och språkliga arv. Uttalanden som förespråkar assimilering innefattar främjande av kulturell integration och ett intresse av kulturell homogenitet i samhället. Detta inkluderar exempelvis uppfattningen att invandrare anpassa sig utefter och införliva den “svenska” kulturen. Variabeln mäter *inte* partiernas inställning till andra nationaliteter eller stater med annan kulturell identitet, utan endast förekomsten av mångkulturalism inom det svenska samhället (Bakker et al. 2020:16).

Om partiernas värden stiger, i riktning mot Sverigedemokraternas värde i frågorna, uppfattas detta som att de antar en ackommoderande strategi, samt som ett tecken på att det förekommer en smittoeffekt, i enlighet med van Spanjes termer (van Spanje 2010). Om partierna rör sig från ett högre värde ner mot noll uppfattas det som en fientlig strategi, samt som ett tecken på att det inte förekommer någon smittoeffekt.

Variabel	Extrem 1	Extrem 2	Skala
IMMIGRATE_POLICY; <i>position on immigration policy</i>	“Strongly favors a liberal policy on immigration”	“Strongly favors a restrictive policy on immigration”	0-10
MULTICULTURALISM; <i>position on integration of immigrants and asylum seekers (multiculturalism vs. assimilation)</i>	“Strongly favors multiculturalism”	“Strongly favors assimilation”	0-10

Tabell 1: Beskrivning av variablerna IMMIGRATE_POLICY och MULTICULTURALISM

Källa: Chapel Hill Expert Survey codebook 2019

Comparative Manifesto Project (CMP) används för att mäta olika sakfrågors framträdande för respektive parti, det vill säga hur stor procentandel av en fråga som har utrymme i partiets valmanifest. En positiv inställning och en negativ inställning till respektive fråga mäts som separata variabler. Databasen erhåller endast värden för år 2014 och 2018, vilket medför att slutsatser om den totala utvecklingen under undersökningsperioden ej kan dras (se 4.5) (Volkens et al. 2021).

En ackommoderande strategi gentemot Sverigedemokraternas sakfråga mäts med variablerna Per601.2; *National Way of Life: Immigration: Negative* samt Per608.2; *Multiculturalism: Immigrants Assimilation*. Per601.2 mäter uttalanden som uppmanar till begränsning av migrationsprocessen, det vill säga att ta emot nya invandrare. Per608.2 mäter uttalanden som uppmanar invandrare som finns i landet att anpassa sig efter landets kultur och assimilera sig helt (Volkens et al. 2021). Desto mer framträdande, och närmare Sverigedemokraterna, dessa variabler är för partiet i fråga, desto mer ackommoderande uppfattas strategin som. Dessa variabler används för att undersöka orsaksfaktorerna ägandeskap (Meguid 2005) och legitimering (Dahlström & Sundell 2012).

En fientlig strategi mäts med variablerna Per602.2; *National Way of Life: Immigration: Positive*, per607.1 samt per607.2; *Multiculturalism: Immigrants Diversity*. Per602.2 mäter uttalanden som gynnar invandring och är emot restriktioner och kvoter. Per607.2 mäter uttalanden som gynnar idén att invandrare behåller sin kultur och att staten ger möjligheter för integrering. Variablerna används för att undersöka i vilken utsträckning partier antar en fientlig strategi gentemot SD:s sakfråga.

Partier som varken ger utrymme åt de ackommoderande eller fientliga variablerna uppfattas anta en ignorerande strategi. Eftersom CMP mäter dimensioner av frågans framträdande används det även för att analysera smittoeffekter (van Spanje 2010). Om ett parti exempelvis antar ett högt värde på variabeln IMMIGRATE_POLICY uppskattas smittoeffekten högre om den även ligger på ett högt procenttal på variabeln per601.2.

Variabel	Definition	Skala
Per601.2 National Way of Life: Immigration: Negative	“Statement advocating the restriction of the process of immigration, i.e. accepting new immigrants”	Procent
Per608.2 Multiculturalism: Immigrants Assimilation	“Calls for immigrants that are in the country to adopt the manifesto country’s culture and fully assimilate. Reinforce integration”	Procent

Tabell 2: Beskrivning av variablerna Per601.2 och Per608.2

Källa: *Comparative Manifesto Project codebook 2019*

Variabel	Definition	Skala
Per602.2 National Way of Life: Immigration: Positive	“Statements favouring new immigrants; against restrictions and quotas; rejection of the ‘boat is full’ argument”	Procent
Per607.2 Multiculturalism: Immigrants Diversity	“Statements favouring the idea that immigrants keep their cultural traits; voluntary integration; state providing opportunities to integrate”	Procent

Tabell 3: Beskrivning av variablerna Per602.2 och Per607.2

Källa: *Comparative Manifesto Project codebook 2019*

4.5 Avgränsning

För det första prövas teorierna inte i sin helhet. Van Spanje används endast för att pröva smittoeffekter, och om det finns variationer i dessa mellan olika partier. Studien bortser därför från andra aspekter av teorin, såsom skillnader mellan regerings- och oppositionspartier. Meguid samt Dahlström och Sundells teorier avser endast att undersöka ackommoderande-, ignorerande- och fientlig strategi för att möjliggöra en konsekvent jämförelse av den underlättande- och den hindrande hypotesen. Anledningen till dessa avgränsningar är dels att teorierna i sin helhet inte är direkt jämförbara, då de exempelvis utgår från olika definitioner av gemensamma begrepp; dels att studien ämnar att undersöka Sverigedemokraternas hypotetiska smittoeffekter.

För det andra finns åtskilliga faktorer och teorier som ämnar förklara både nischpartiers och specifika valfrågors framgångar. Denna studie ämnar endast att undersöka Dahlström och Sundells underlättande- och Meguids hindrande hypotes samt van Spanjes teori om smittoeffekter och kommer därmed *inte* att beakta alternativa teorier eller variabler. Studien beaktar således Sverigedemokraternas existens i ett vakuum. Vi är medvetna om att externa faktorer som exempelvis flyktingkrisen 2015, globala trender och socioekonomiska förändringar i samhället sannolikt påverkat mainstreampartiernas och väljarnas ställningstagande i invandringsfrågan, men dessa kommer frånses i denna uppsats både eftersom att uppsatsen är begränsad och att dessa faktorer inte bidrar till att uppnå studiens syfte.

För det tredje undersöks endast Sverigedemokraternas valresultat. Andra invandringskritiska nischpartier såsom Alternativ för Sverige hade kunnat ingå i analysen, men kommer att exkluderas då Sverigedemokraterna är det enda samtida anti-invandringspartiet som representeras i den svenska riksdagen.

För det fjärde undersöks enbart perioden 2010 till 2018. Den valda tidsperioden motiveras genom att det under de valda åren skedde en snabb tillväxt i Sverigedemokraternas väljarstöd, och de etablerade riksdagspartierna blev därmed tvungna att ställa sig till deras centrala sakfråga. Sverigedemokraterna trädde även in i svenska riksdagen 2010 och blev då det mest framträdande anti-invandringspartiet i Sverige. Anledningen till att vi inte utvidgar tidsspannet till innan Sverigedemokraternas inträde i beror på att ackommoderingsnivåerna innan inte är relevant för studien. Det kan dock anses relevant för att bekräfta att ett nischpartis sakfråga är förhållandevis ny i det politiska rummet. Om höga ackommoderingstal erhålls i nischpartiets sakfråga, redan innan nischpartiet etablerats, är det inte ett nischparti enligt definitionen. Eftersom uppsatsen är begränsad, och en sådan vidgning inte bidrar till att besvara frågeställningen, avstår vi från detta.

Slutligen kan valframgång betyda ett stort antal olika saker. Denna uppsats mäter inte det direkta politiska inflytande Sverigedemokraterna kan utöva i riksdagen, såsom att bilda koalitioner eller genomdriva sin politik. Endast väljarstöd i form av röster i riksdagsvalet samt indirekt påverkan på mainstreampartiernas invandringspolitik innefattas i studien.

4.6 Validitet och reliabilitet

Begreppen *reliabilitet* och *validitet* är viktiga att ta hänsyn till vid skrivandet av vetenskapliga studier (Esaiasson, et al., 2017:57-65). Det är viktigt att beakta dessa begrepp vid utformandet av studieplanen, forskningsfrågan, de teoretiska definitionerna av begreppen och inklusions- respektive exklusionskriterier för att på ett autentiskt sätt spegla verkligheten (Ibid).

Det faktum att begreppen mainstreamparti och anti-invandringsparti, vilka är centrala begrepp i studien, inte har några officiellt erkända och etablerade definitioner kan medföra att uppsatsens

externa validitet försämrats. Studiens externa validitet avser överensstämmelsen mellan det mätvärdet som fås när man använder en operationell definition och den faktiska verkligheten (Bryman 2018:209). Valet av definitionerna som används i uppsatsen motiveras dock utifrån den samtida forskningsbilden inom forskningsområdet. Observera att uppsatsens resultat trots detta alltså inte behöver överensstämma med replikationer av studien som använder andra definitioner av dessa centrala begrepp.

Begreppsvaliditet avser överensstämmelsen mellan den teoretiska och operationella definitionen (Bryman 2018:212). Om den operationella definitionen omfattar alla aspekter på den teoretiska variabeln har den hög innehållsvaliditet (Ibid). Eftersom begreppen som studeras i studien operationaliseras i enlighet med Comparative Manifestos Project och Chapel Hill Expert Survey, två framstående och etablerade databaser, så anser vi att uppsatsen har en god begreppsvaliditet.

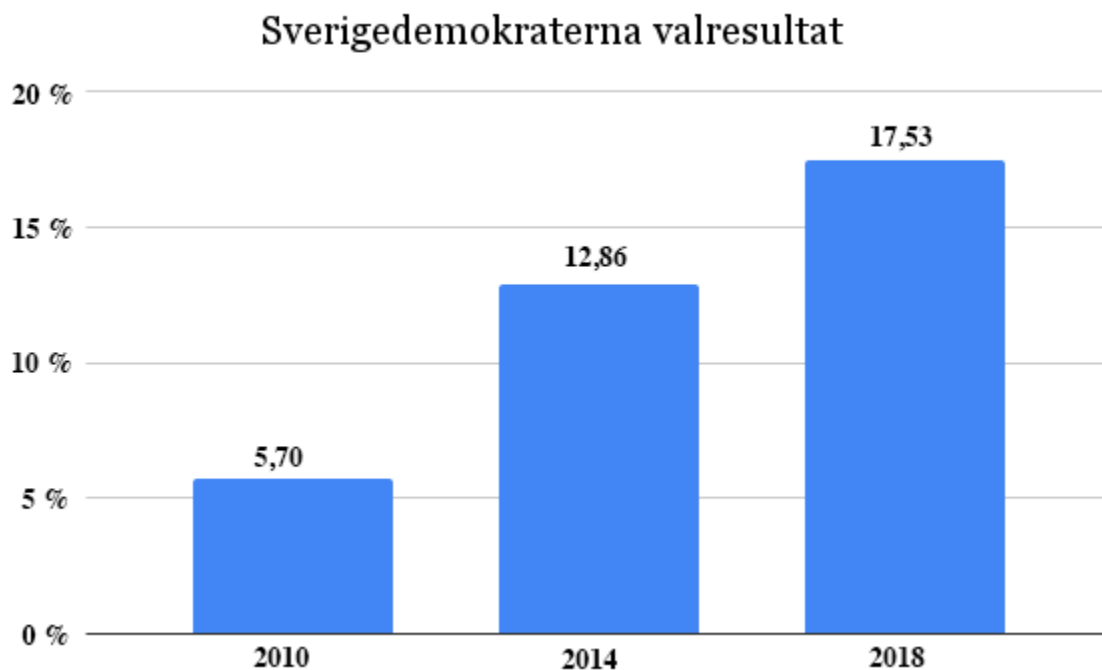
Reliabilitet avser studiens replikerbarhet och tillförlitlighet, samt om studiens resultat är pålitliga (Bryman 2018:207; Esaiasson, et al., 2017:57-65). Studiens insamling av datamaterial beskrivs systematiskt för att öka uppsatsens reliabilitet. Det är väsentligt att uppmärksamma att CHES-data endast har datamaterial från åren 2010, 2014 och 2019. I studien används data från Chapel Hill Expert Survey 2019 för att beskriva partiernas ståndpunkter vid valet 2018, vilket kan anses problematisk. Data från valåret hade varit att föredra men dessvärre kan detta inte erhållas.

Forskningsbilden inom detta ämne är både bred och motsägelsefull, vilket betyder att det är möjligt att andra försök att besvara våra frågeställningar finner annan litteratur än den som ligger till grund för denna uppsats mer relevant, och därmed når andra slutsatser. Detta anses dock inte vara en brist i den valda metoden, utan en konsekvens av dagens forskningsläge inom ämnet, och det är således ytterst viktigt att vara öppen med den paradoxala litteraturen. Reliabilitet och validitet kan alltså diskuteras, men är snarare en konsekvens av oenighet i etablerad litteratur än av brister i vår metod. Med detta sagt menar vi att validiteten och reliabiliteten är god, förutsatt att man utgår från de definitioner som används och de resonemang i litteraturen vi anser relevanta i bevarandet av uppsatsens frågeställningar.

5. Resultat och analys

I följande sektion presenteras och analyseras studiens resultat.

5.1 Sverigedemokraternas valresultat

Figur 1. Sverigedemokraternas valresultat i riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018, redovisat i procent

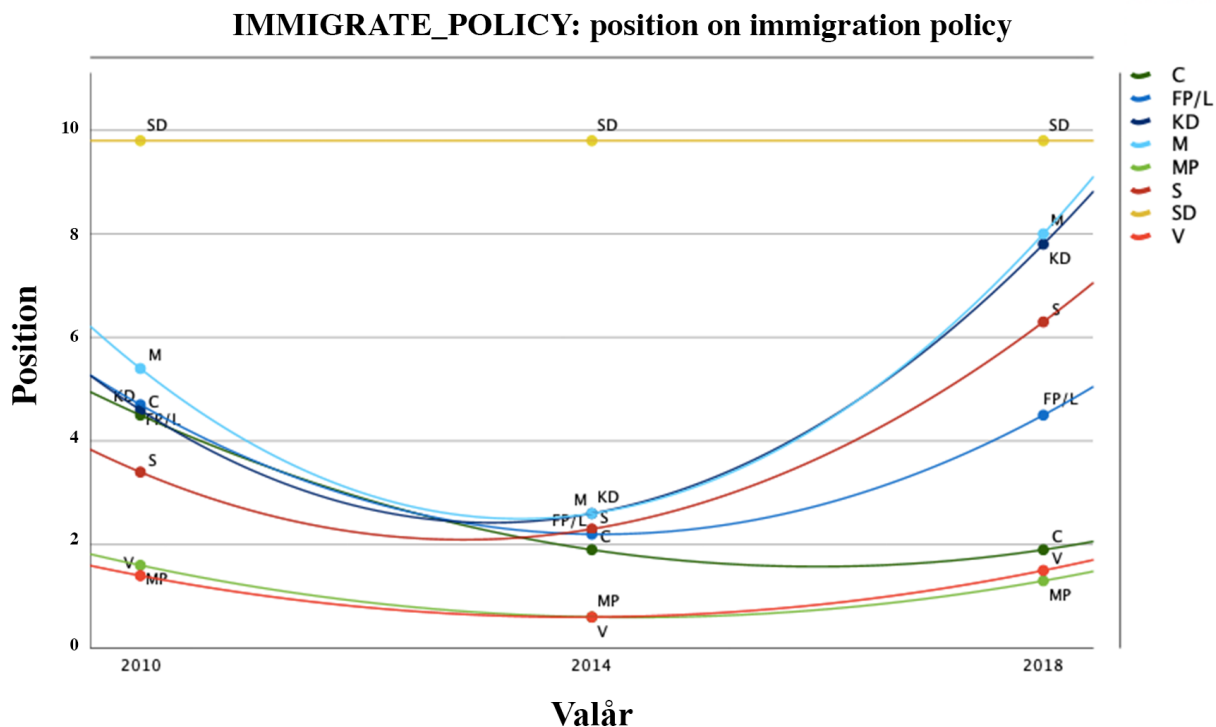
Källa: Valmyndigheten u.å.

Figur 1 visar Sverigedemokraternas valresultat för riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018. Figuren har en positiv rikningskoefficient, vilket betyder att Sverigedemokraternas väljarstöd har ökat mellan åren 2010 och 2018. 2010 erhöll Sverigedemokraterna 5,70 procent av rösterna i riksdagsvalet. 2014, ökade Sverigedemokraternas väljarstöd och de fick ett valresultat på 12,86 procent. Det är en ökning med 7,16 procentenheter under mandatperioden 2010 till 2014. Riksdagsvalet 2018 ökade Sverigedemokraternas valresultat återigen och partiet erhöll 17,53 procent av rösterna. Under mandatperioden 2014 till 2018 ökade Sverigedemokraternas väljarstöd sålunda med 4,67 procentenheter.

5.2 Riksdagspartiernas ställningstagande i invandringsfrågan

Nedan följande figurer illustrerar samtliga riksdagspartiers ställningstagande i Sverigedemokraternas sakfråga: invandring.

5.2.1 Positionering i migrationspolitik: liberal vs. restriktiv

Figur 2. Riksdagspartiernas migrationspolitik: positionering på skala mellan 0-10, mätt vid riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018 (Se Bilaga 1. för exakta värden)

Källa: Chapel Hill Expert Survey 2010; 2014; 2019.

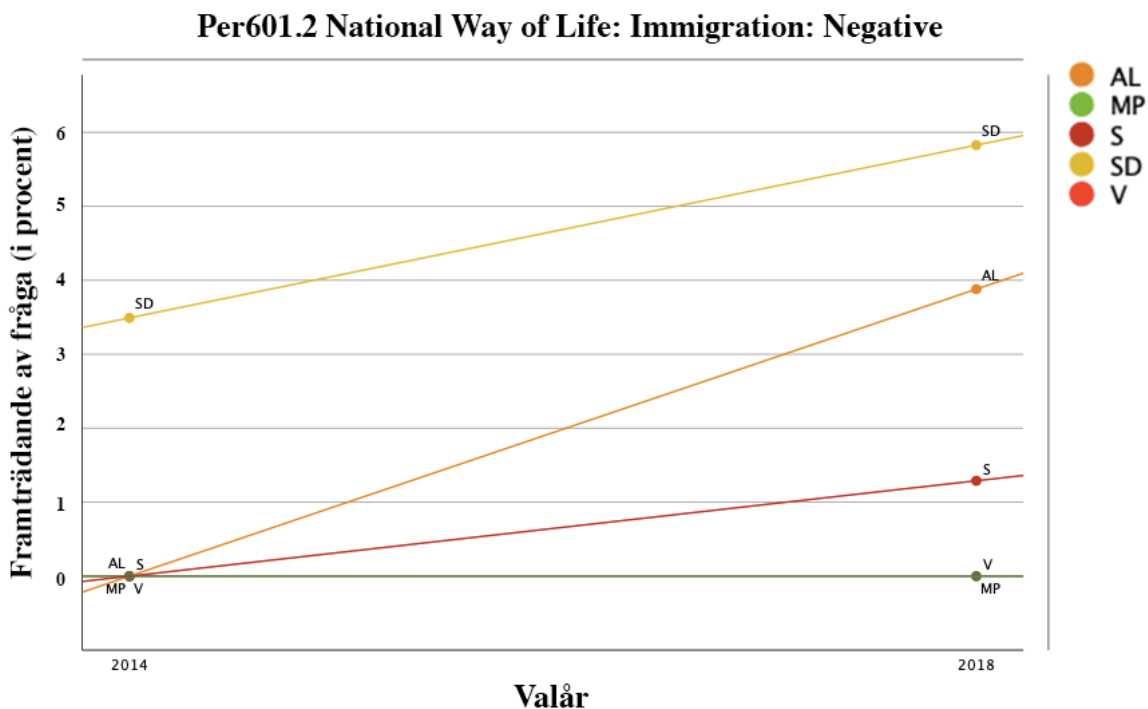
Figur 2 visar riksdagspartiernas ståndpunkter i migrationspolitiken vid riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018, redovisat på en skala från 0-10. Noll anger ett starkt förespråkande av en liberal migrationspolitik. Tio anger ett starkt förespråkande av en restriktiv migrationspolitik. (Se 4.4.2 för variabeln IMMIGRATE_POLICY).

Figur 2 illustrerar hur Sverigedemokraterna har positionerat sig på 9,8 i migrationsfrågan under samtliga åren 2010, 2014 och 2018. 2010 låg Moderaterna närmast partiet i migrationsfrågan med ett värde på 5,4, medan Vänsterpartiet var längst ifrån på 1,4.

2014 ökade Sverigedemokraternas väljarstöd och de fick ett valresultat på 12,9 procent. Detta valår intog samtliga riksdagspartier, utöver SD, en mer liberal migrationspolitik. M och KD, som positionerade sig närmast SD i frågan, hade 2,6, medan V och MP var längst ifrån på 0,6.

Vid riksdagsvalet 2018 ökade Sverigedemokraternas valresultat återigen, och partiet erhöll 17,5 procent av rösterna. Med undantag för C intog riksdagspartierna en mer restriktiv migrationspolitik här än valet innan. M och KD hade närmast sig SD mest i frågan, på 8 respektive 7,8, medan V och MP hamnade längst ifrån med 1,5 respektive 1,3.

5.2.2 Framträdande av fråga: negativ inställning till migration

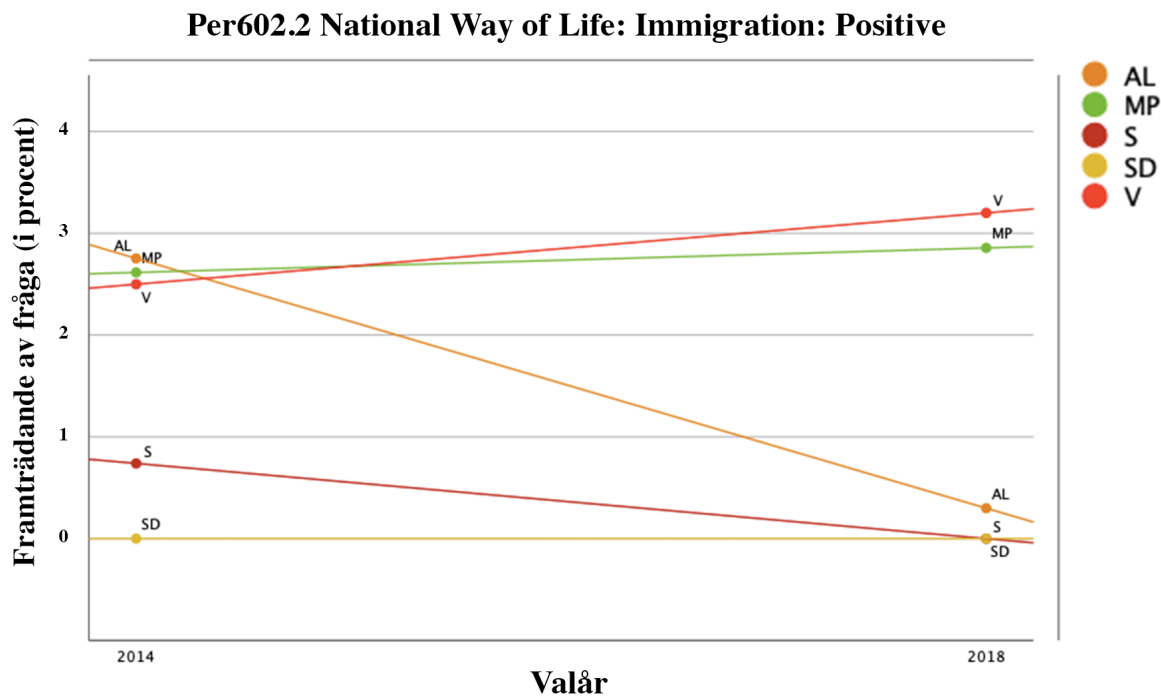
Figur 3. Framträdande av en negativ inställning till migration i partiernas valprogram 2014 och 2018, redovisat i procent (Se Bilaga 2. för exakta värden)

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Figur 3 visar framträdandet av en negativ inställning till migration i riksdagspartiernas valprogram för 2014 och 2018, redovisat i procent. Noll anger att partiets valprogram helt utesluter negativa utlåtanden om migration. Desto högre partiet ligger på Y-axeln desto större andel av deras valprogram omnämner en negativ inställning till migration. Partiernas framträdande som illustreras i Figur 3 kan analyseras i relation till ett högre värde på skalan i Figur 2. Om partiet både förespråkar en mer restriktiv migrationspolitik och även ger åsikten utrymme i sitt valmanifest förstärks beläggen för att partiet intagit en ackommoderande strategi.

2014 gav Sverigedemokraterna frågor med en negativ inställning till migration 3,492 procent utrymme i sitt valmanifest, medan resterande partier inte gav dessa frågor något utrymme. 2018 steg Sverigedemokraternas värden till 5,828 procent, vilket innebar att partiet gav anti-migrationsfrågor ännu större utrymme i sin politik. Vänsterpartiet och Miljöpartiet låg kvar på noll procent 2018, medan Socialdemokraterna steg till 1,29 procent, och Alliansen 3,881 procent. Om de partier som ingick i Alliansen hade undersökts separat hade troligtvis siffrorna sett annorlunda ut och större nyanser i skillnader upptäckts. Som Figur 2 visar har Centerpartiet gått en annan väg än resterande partier i Alliansen, och fortsatt gått mot en mer liberal migrationspolitik sedan 2010.

5.2.3 Framträdande av fråga: positiv inställning till migration

Figur 4. Framträdande av en positiv inställning till migration i partiernas valprogram 2014 och 2018, redovisat i procent (Se Bilaga 3. för exakta värden)

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Figur 4 visar framträdandet av en positiv inställning till migration i riksdagspartiernas valprogram för 2014 och 2018, redovisat i procent. Noll anger att partiets valprogram helt utesluter positiva utlåtanden om migration. Desto högre partiet ligger på Y-axeln desto större andel av deras valprogram omnämner en positiv inställning till migration.

Värdena på Figur 4 kan jämföras i relation till ett lägre värde på Figur 2. Om ett parti som ligger närmare värde noll i Figur 2, det vill säga förespråkar en liberal migrationspolitik, också erhåller ett högre värde i Figur 4, det vill säga ger frågan utrymme i sitt valmanifest, stärker detta beläggen för att partiet antar en fientlig strategi gentemot SD. Om partiet i fråga däremot skulle ha ett lägre värde i Figur 4, innebär detta att frågan ges mindre utrymme, framträdandet minskar och partiet förmodas anta en ignorerande strategi.

Figur 4 visar att Sverigedemokraternas valmanifest inte innehöll en positiv inställning till migration varken 2014 och 2018. Resultaten är inte överraskande då partiets huvudsakliga sakfråga är anti-invandring. 2014 gav Alliansen 2,754 procent utrymme till en positiv inställning till migration, och 2018 sjönk deras värden till 0,299 procent. I kombination visar Figur 3 och Figur 4 att Alliansen till synes bytt strategi gentemot SD:s valfråga.

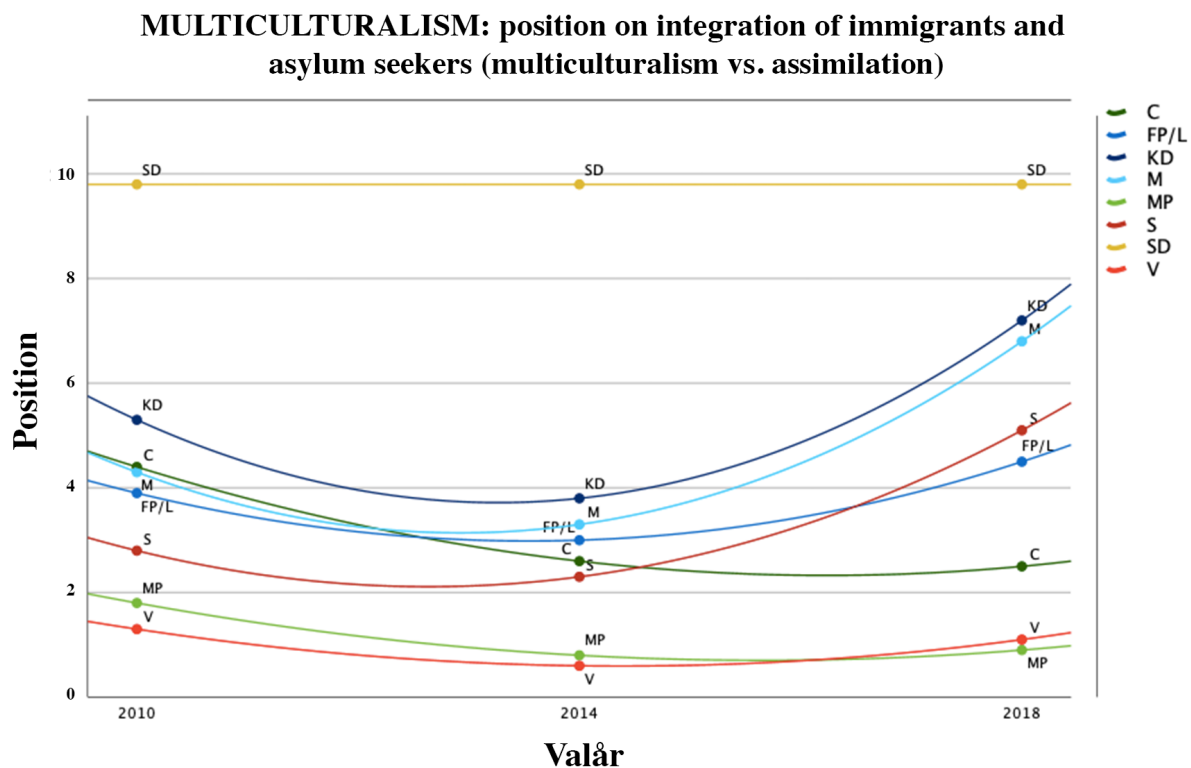
År 2014 låg Miljöpartiet och Vänsterpartiet på 2,616 respektive 2,5 procent, och deras värden steg därefter till 2,857 och 3,201 procent 2018. Samtidigt visar Figur 2 att partierna har blivit något mer restriktiva i sin migrationspolitik under perioden.

Figur 4 visar slutligen även att att Socialdemokraterna gav frågor med en positiv inställning till migration 0,739 procent utrymme i sitt valmanifest år 2014 och 2018 gav partiet dessa frågor inget utrymme. Samtidigt visar Figur 2 att partiet har rört sig från ett värde 2,3 år 2014, till ett värde på 6,3 år 2018. Figur 3 visar att S gått från att ge frågor med en positiv inställning till migration noll procent utrymme 2014, till att ge dessa 1,29 procent 2018. Socialdemokraterna antas således ha skiftat sin strategi gentemot SD:s sakfråga.

5.3 Riksdagspartiernas i ställningstagande till integration

Nedan följande figurer illustrerar samtliga riksdagspartiers ställningstagande i Sverigedemokraternas sakfråga: assimilering av migranter och asylsökande.

5.3.1 Inställning till integration

Figur 5. Riksdagspartiernas inställning till mångkultur vs. assimilering: positionering på skala mellan 0-10, mätt vid riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018 (Se Bilaga 4. för exakta värden)

Källa: Chapel Hill Expert Survey 2010; 2014; 2019

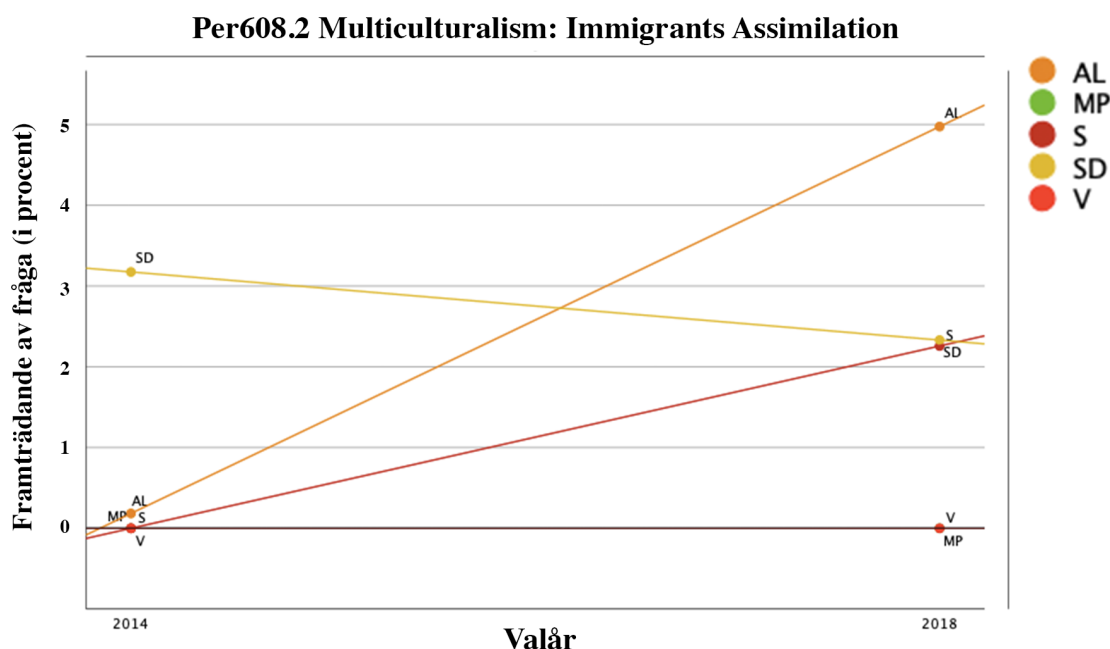
Figur 5 visar samtliga riksdagspartiers ståndpunkter i frågor som rör integration av invandrare och asylsökande som befinner sig i landet, mätt vid riksdagsvalen 2010, 2014 och 2018, på en skala mellan 0-10. Noll anger att partiet starkt stödjer ett mångkulturellt samhälle. Tio anger tvärt emot att partiet förespråkar assimilering till det "svenska" samhället (Se 4.4.2 för variablen MULTICULTURALISM).

Figur 5 illustrerar hur Sverigedemokraterna har positionerat sig på värdet 9,8 under samtliga år 2010, 2014 och 2018. Partiet positionerar sig högst på skalan och förespråkar således starkt assimilering. 2010 låg Kristdemokraterna närmast partiet i sakfrågan med ett värde på 5,3, medan Vänsterpartiet var längst ifrån på 1,3.

2014 behöll, som tidigare nämnt, Sverigedemokraterna sitt värde på 9,8. Detta valår intog alla riksdagspartier, utöver SD, en mer positiv inställning till ett mångkulturellt samhälle. KD, vars värde fortfarande låg närmast SD i frågan, hade ett värde på 3,8, medan V fortfarande var längst ifrån på 0,6. Detta kan utifrån Meguids (2005) begrepp förstås som att partierna har antagit en fientlig- och eller avvisande strategi gentemot SD:s sakfråga.

2018 förblev Sverigedemokraternas värde på 9,8. Med undantag för centerpartiet, intog samtliga mainstreampartier en mer positiv inställning till assimilering. M och KD närmade sig SD mest i frågan, på 7,2 respektive 6,8, medan V och MP tog det största avstånden i frågan med 1,1 respektive 0,9.

5.3.2 Framträdande av fråga: integration - förespråkar assimilering

Figur 6. Framträdande av förespråkandet av assimilering i partiernas valprogram, redovisat i procent (Se Bilaga 5. för exakta värden)

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

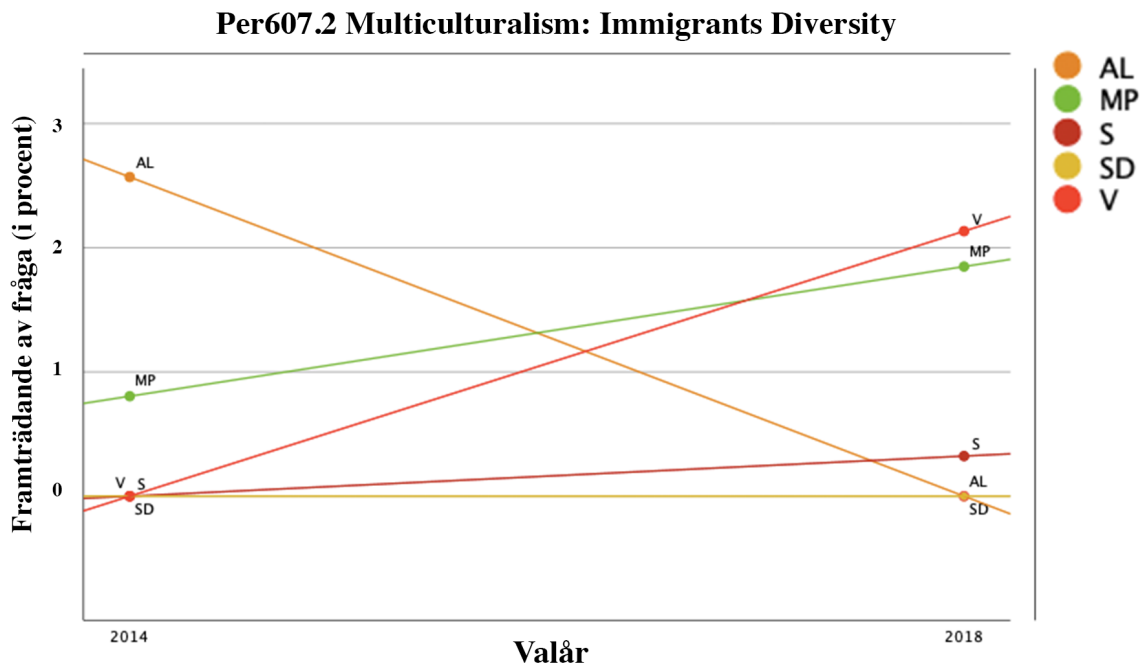
Figur 6 visar framträdandet av en positiv inställning till assimilering i riksdagspartiernas valprogram för 2014 och 2018, redovisat i procent. Noll anger att partiets valprogram helt

utesluter positiva utlåtanden om assimilering. Desto högre partiet ligger på Y-axeln desto större andel av deras valprogram omnämner en positiv inställning till assimilering.

2014 bestod 3,175 procent av Sverigedemokraternas valprogram av att förespråka assimilering. Även Allianspartierna gav i viss omfattning utrymme för detta i sina valprogram, men endast 0,184 procent. Övriga riksdagspartier ligger på noll procent, och lyfte alltså inte förespråkade av assimilering i sina valprogram 2014.

2018 sjönk framträdandet av en främjandet av assimilering i Sverigedemokraternas valprogram till 2,331 procent. Detta behöver inte nödvändigtvis betyda att SD blev mindre positivt inställda till assimilering. Eftersom Figur 5 visar att partiet behöll samma position i frågan kan resultatet snarare förstås som att de gav frågan mindre utrymme i deras valprogram. Allianspartierna blev 2018 istället de partier som gav mest utrymme åt att förespråka assimilering, då de steg till 4,975 procent.

5.3.3 Framträdande av fråga: integration - förespråkar mångfald

Figur 7. Framträdande av förespråkandet av mångfald i partiernas valprogram, redovisat i procent (Se Bilaga 6. för exakta värden)

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Figur 7 visar framträdandet av en positiv inställning till mångfald i riksdagspartiernas valprogram för 2014 och 2018, redovisat i procent. Noll anger att partiets valprogram helt utesluter positiva utlåtanden om mångfald. Desto högre partiet ligger på Y-axeln desto större andel av deras valprogram avser en positiv inställning till mångfald.

Värdena på Figur 7 kan jämföras i relation till ett lägre värde på Figur 5. Om ett parti som ligger närmare värde noll i Figur 5, det vill säga förespråkar en ett mångkulturellt samhälle, också erhåller ett högre värde i Figur 7, det vill säga ger frågan utrymme i sitt valmanifest, stärker detta beläggen för att partiet antar en fientlig strategi gentemot SD. Om partiet i fråga däremot skulle ha ett lägre värde i Figur 7, innebär detta att frågan ges mindre utrymme, framträdandet minskar och partiet förmodas anta en ignorerande strategi.

Figur 7 visar att Sverigedemokraterna inte intog en positiv inställning till mångkulturalism i sina valmanifest för både 2014 och 2018. Resultaten är inte överraskande då partiet är ett anti-invandringsparti. Allianspartierna gick dock från att ge 2,57 procent utrymme till förespråkande av mångkulturalism 2014, till att inte ge dessa frågor något utrymme. I kombination visar Figur 7 och Figur 5 således att Alliansen till synes bytt strategi gentemot SD:s valfråga.

5.4 Har riksdagspartiernas invandringspolitik påverkats till följd av SD:s ökade väljarstöd? I så fall hur?

Resultaten som presenteras i sektion 5.2 och 5.3 visar att samtliga riksdagspartier intog en fientlig strategi gentemot SD sakfråga valet 2014. Från 2010 till 2014 gick alla mainstreampartier mot en mer liberal invandringspolitik, och således längre ifrån SD:s positionering i invandringsfrågan. Inget parti visade heller framträdande av en negativ inställning till migration i sitt valmanifest. Istället visade samtliga mainstreampartier framträdande av positiv inställning till migration. Samma trend visades även i integrationsfrågan. Även om partiernas ställningstagande inte förändrades lika markant rörde sig alla mainstreampartier mot en integrationspolitik som förespråkar mångkultur snarare än assimilering. Utöver Alliansen och MP var frågan dock inte framträdande hos partierna. Från 2010 till 2014 gick medelvärdet för partiernas ställningstagande i invandringspolitiken från 4,4 till 2,8. I integrationspolitiken gick det från 4,2 till 3,2 under samma period.

Vid 2018 års riksdagsval antog samtliga riksdagspartier, med undantag för C, en ny positionsförändring i invandringsfrågan och gick mot en mer restriktiv invandringspolitik än valet innan. M, S, KD och V positionerade sig som ännu mer restriktiva i invandringspolitiken än de var vid SD:s inträde i riksdagen 2010. L och MP intog en positionering snarlik den partierna haft 2010, om än 0,3 steg åt det liberala hållet. I integrationspolitiken följde partierna samma trend. Alla utom C rörde sig mot en integrationspolitik som förespråkar assimilering snarare än mångkultur. M, S, KD och L hamnade närmare Sverigedemokraterna i frågan än de var 2010. V och MP förblev relativt oförändrade. Främst Alliansen, men även S, gav även denna politik

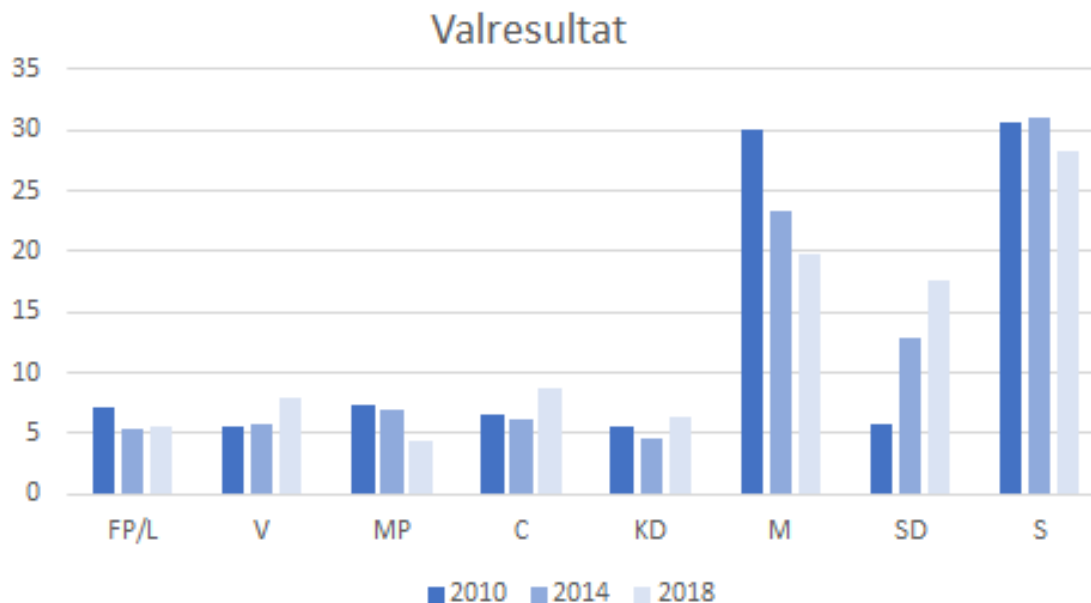
utrymme i sitt valmanifest. Från 2014 till 2018 gick medelvärdet för partiernas ställningstagande i invandringspolitiken från 2,8 till 5,1. I integrationspolitiken gick det från 3,2 till 5,6 under samma period. Även om ingen har antagit samma position som SD kan partiernas positionering tolkas som att de ackommoderat SD:s sakfråga 2018.

Även om partiernas positioner varierat har alla partier, utom C, följt samma trend i invandrings- och integrationspolitiken under perioden 2010 till 2018. Resultaten påvisar att mainstreampartierna gick mot en mer liberal invandringspolitik mellan åren 2010 och 2014, för att därefter röra sig mot en mer restriktiv invandringspolitik 2018. Valet 2014 antog partierna en fientlig strategi gentemot SD:s sakfråga. 2018 antog de istället en ackommoderande strategi.

Van Spanjes (2005) teori om smittoeffekter förutspår att ju mer valframgång ett invandringsfientligt parti har, desto mer invandringsrestriktiva blir de andra partierna i det politiska systemet (van Spanje 2005:578). Om man tittar på hela den undersökta perioden, 2010-2018, kan man hävda att SD:s ökade väljarstöd har haft smittoeffekter på riksdagspartiernas invandringspolitik. Detta eftersom många partier har övergått till mer restriktiva invandringspolitiska positioner 2018 än de hade 2010. Dock är det svårt att uttala sig om smittoeffekter eftersom partierna initialt tog avstånd till SD:s invandringspolitik 2014, och blev mer invandringskritiska först 2018. Att samtliga riksdagspartier följde samma trend i valen 2014 och 2018 visar dock på att hela partisystemet och den invandringspolitiska diskursen har påverkats till följd av Sverigedemokraternas inträde i riksdagen och ökade väljarstöd.

Även om invandringspolitik ges relativt litet utrymme i partiernas valmanifest, kan man ändå argumentera för att Sverigedemokraternas ökade popularitet har tvingat resterande partier att ta ställning i invandringsfrågan, en sakfråga som tidigare inte haft något utrymme i deras valprogram.

5.5 Riksdagspartiernas valresultat

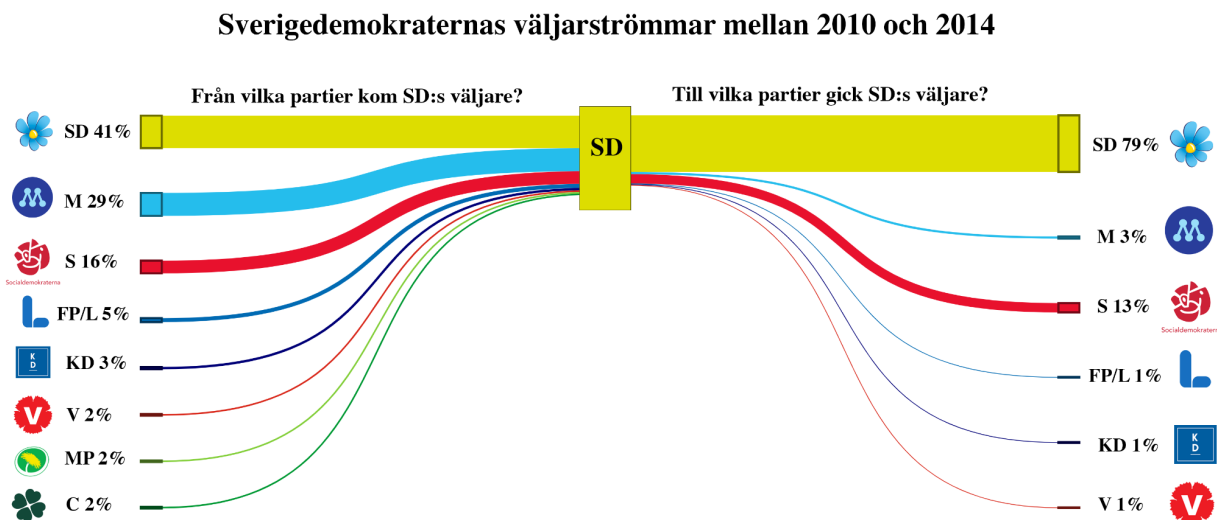

Figur 8. Riksdagspartiernas valresultat 2010, 2014 och 2018, redovisat i procent (Se Bilaga 7. för exakta värden)

Källa: Valmyndigheten u.å.

Figur 8 anger samtliga riksdagspartiers valresultat i riksdagsvalet 2010, 2014 och 2018, redovisat i procent. Det går att observera en kraftig sänkning i Moderaternas väljarstöd under den undersökta perioden. År 2010 erhöll M 30,06 procent av rösterna i riksdagsvalet, nästkommande val 23,33 procent och slutligen fick de 19,84 procent av rösterna i riksdagsvalet 2018. De såg således en minskning på 10,22 procentenheter över två mandatperioder. Sverigedemokraterna hade till skillnad från Moderaterna en kraftig ökning i sitt väljarstöd under den undersökta perioden. 2010 erhöll Sverigedemokraterna 5,70 procent av rösterna i riksdagsvalet, nästkommande riksdagsval, fick de ett valresultat på 12,86 procent och slutligen erhöll SD 17,53 procent av rösterna 2018. De såg således en ökning på 11,83 procentenheter under den undersökta perioden. Även de andra riksdagspartierna såg fluktuationer i sina väljarstöd under den undersökta perioden, men inte lika skarpa.

5.6 Väljarströmmar

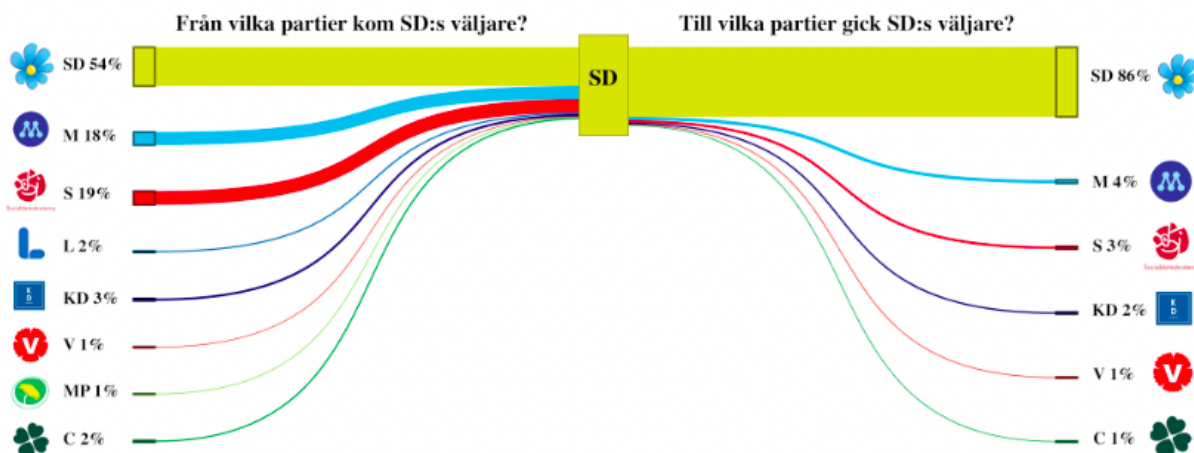
Figur 9. Sverigedemokraternas väljarströmmar mellan 2010 och 2014 års riksdagsval, redovisat i procent

Källa: Valu 2014

Figur 9 visar hur väljare har rört sig till och från Sverigedemokraterna mellan 2010 och 2014 års riksdagsval, redovisat i procent. Den vänstra spalten visar vilka partier SD:s väljare har kommit från. Den högra spalten visar vilka partier SD:s väljare har gått till. Figuren visar endast partiernas väljartapp till SD, för att se totala väljarströmmar se Valus hemsida (Valu 2018).

Riksdagsvalet 2014 fick Sverigedemokraterna 12,86 procent röster, varav majoriteten av dessa även hade röstat på partiet i föregående val. De partier som förlorade flest röster till SD mellan 2010 och 2014 var Moderaterna och Socialdemokraterna, vilka bestod av 29 respektive 16 procent av SD:s väljare, följt av 5 procent väljare från Liberalerna. Av partiets väljarströmmar kom även 3 procent från Kristdemokraterna, och 2 procent från respektive Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet. Samma år övergick 13 procent av SD:s väljare från 2010 till S, 3 procent till M, och 1 procent till respektive L, KD och V.

Sverigedemokraternas väljarströmmar mellan 2014 och 2018

Figur 10. Sverigedemokraternas väljarströmmar mellan 2014 och 2018 års riksdagsval, redovisat i procent

Källa: Valu 2018

Figur 9 visar hur väljare har rört sig till och från Sverigedemokraterna mellan 2014 och 2018 års riksdagsval, redovisat i procent. Den vänstra spalten visar vilka partier SD:s väljare har kommit från. Den högra spalten visar vilka partier SD:s väljare har gått till. Figuren visar endast partiernas väljartapp till SD, för att se totala väljarströmmar se Valus hemsida (Valu 2018).

Riksdagsvalet 2018 behöll SD majoriteten av sina väljare från föregående val. Mellan 2014 och 2018 fortsatte partiet hämta väljare från S och M, vilka bestod av 9 respektive 18 procent av partiets väljare, och ytterligare 3 procent från KD. Partiet fick även 2 procent väljarbytare från Liberalerna och 2 procent från Centerpartiet hade, samt 1 procent vardera från V och MP. Mellan riksdagsvalet 2014 och 2018 övergick 4 procent av SD:s tidigare väljare till M, 3 procent till S, 2 procent till KD och 1 procent till V och C vardera.

5.7 Relationen mellan mainstreampartiernas valresultat och deras strategi

Figur 9 och 10 visar hur väljare har rört sig till och från Sverigedemokraterna mellan valen 2010 till 2014, samt 2014 till 2018. Även om siffrorna är viktade och således endast ger en ungefärlig uppskattning av väljarströmmarna visar de mönster som kan analyseras i relation till studiens data om partiernas valresultat och positioner i Sverigedemokraternas sakfråga.

2010-2014

Mellan 2010 och 2014 ökade Sverigedemokraternas valresultat från 5,70 till 12,86 procent. Partiet upplevde den största ökningen i väljarstöd, med 7,16 procentenheter. Sverigedemokraternas väljare kom från alla partier, men främst från Moderaterna och socialdemokraterna. Moderaterna var det riksdagsparti som förlorade mest väljarstöd mellan 2010 till 2014. Partiets valresultat sänktes från 30,06 till 23,33 procent. M tappade inte bara röster till SD, även till andra partier, framförallt S, L, C och KD (Valu 2014). Resterande allianspartier upplevde också en sänkning av röster valet 2014. Socialdemokraternas väljarstöd ökade från 30,66 till 31,01 procent, vilka främst hämtades från M. Utöver SD förlorade partiet väljare till V och MP. V hämtade flest röster från S och MP, medan MP hämtade flest röster från M och S.

2014-2018

Sedan 2014 har Sverigedemokraternas väljarstöd fortsatt öka mest av alla partier. Valet 2018 fick partiet 17,53 procent av rösterna, vilka har hämtats från alla partier, men främst från M och S. 2018 sänktes Moderaternas valresultat ytterligare, till 19,84 procent. Utöver SD har partiet förlorat väljare till de forna allianspartierna, C, KD och L, vilka alla ökade i väljarstöd detta val. Socialdemokraternas väljarstöd sjönk till 28,26 procent, vilka utöver SD främst gick till V och M. V ökade från 5,72 till 8 procent, vilka hämtades från S och MP. MP backade från 6,89 till 4,41 procent i väljarstöd, vilka har gått till alla partier.

Moderaterna

Moderaterna var det riksdagsparti som förlorade mest väljarstöd mellan 2010 och 2014. Resterande allianspartier upplevde också en sänkning i röster. I riksdagsvalet 2018 positionerade sig M och KD närmast SD i invandrings- och integrationsfrågan. M:s valresultat sänktes ytterligare till 19,84 procent, medan resterande allianspartier ökade i väljarstöd detta år. M:s valresultat behöver inte nödvändigtvis vara kopplat till deras strategi gentemot invandringsfrågan, utan kan likväl förklaras med andra faktorer. Exempelvis skulle Alliansens upplösning, byten av partiledare eller interna partisplittningar kunna ligga bakom valresultaten.

Moderaterna och Socialdemokraterna

Moderaterna och Socialdemokraterna utgör de partier som har förlorat mest väljarstöd till Sverigedemokraterna, både i 2014 och 2018 års val. De har även antagit samma strategi i invandringspolitiken under tidsperioden. För både M och S övergick betydligt fler väljare till SD 2018 än vad det gjorde 2014.

Centerpartiet

2010 positionerade sig Centerpartiet liknade allianspartierna KD:s och L:s inställninga i immigration- och integrationsfrågorna. År 2014 antog samtliga riksdagspartier en fientlig strategi i frågorna. Mellan 2010 och 2014 såg C en lindrig förlust i sitt väljarstöd då deras resultat i riksdagsvalet gick från 6,56 till 6,11 procent av rösterna. 2018 däremot gick C emot den alltigenom märkbara trenden. I immigrationsfrågan låg de kvar på 1,9 och i integrationsfrågan sänkte de sig ytterligare med ett värde på 2,4. I samband med att Centerpartiet behöll sin fientliga strategi gentemot SD, medan samtliga andra riksdagspartier intog en ackommoderande strategi, såg de en ökning i sitt väljarstöd. 2018 fick C 8,61 procent av rösterna i riksdagsvalet. Detta ökade väljarstöd härstammar primärt från vänsterorienterade partier som valde att inta en ackommoderande strategi (Valu 2018).

6. Slutsatser

I korthet tyder studiens resultat på att samtliga riksdagspartier initialt tog avstånd till SD:s invandringspolitik 2014, och blev mer invandringsrestriktiva vid valet 2018. Resultaten är därmed inte tillräckliga för att bekräfta eller avböja hypotes 1: att ju mer valframgång ett anti-invandrings parti har, desto mer invandringsrestriktiva blir de andra partierna i partisystemet. Därför kan vi heller inte besvara hypotes 2. Detta beror troligtvis på undersökningens omfång, och det krävs vidare forskning för att pröva hypotesen ytterligare.

Även om resultaten inte påvisar en smittoeffekt, likt den van Spanje (2010) beskriver, ser vi tydligt att samtliga, med undantag för C, riksdagspartier följde samma trend i valen 2014 och 2018. Detta visar att mainstreampartierna samt den invandringspolitiska diskursen har påverkats till följd av Sverigedemokraternas väljarstöd och inträde i riksdagen. Vid 2018 års val hade partisystemet i sin helhet blivit mer invandringsrestriktivt än det var 2010, när SD trädde in i riksdagen.

Även om invandringspolitik ges relativt litet utrymme i partiernas valmanifest, kan man utifrån resultaten argumentera för att Sverigedemokraternas ökade popularitet har tvingat resterande partier att ta ställning i invandringsfrågan, en sakfråga som tidigare inte haft något utrymme i deras valprogram.

Påverkar mainstreampartiernas ställningstagande i invandringsfrågan deras väljarstöd?

Studios resultat tyder på att det inte finns en generell relation mellan vilken strategi riksdagspartierna antar gentemot SD och deras valresultat. Vi menar att strategiernas framgång troligtvis beror på kontexten som antagandet av strategin sker i, det vill säga ifall mainstreampartiet är höger eller vänster orienterat, stort eller litet samt vid vilket tillfälle och hur de väljer att ta ställning.

Våra resultat ska självfallet ses i ljuset av våra avgränsningar, begreppsdefinitioner och resonemang. Studiens resultat är inte tillräckligt med belägg för att kunna uttala sig om ett kausalt samband. Det hade krävt flertalet undersökningar med längre undersökningsperiod och

kontrollvariabler för att med säkerhet kunna argumentera för förekomsten av kausala orsakskedjor. Att partierna följer den observerade trenden kan, som tidigare nämnt, även bero på andra faktorer än SD:s ökade väljarstöd, såsom migrationskrisen 2015 (se 4.5).

6.1 Ägandeskap och Legitimering

Det är möjligt att de båda orsaksfaktorerna, ägandeskap och legitimering, i detta fall kompletterar varandra. I samband med SD:s ökade väljarstöd och att anti-invandringsfrågan blev allt mer legitim, kan man utifrån Dahlström och Sundell (2012) argumentera för att det blev lättare för mainstreampartierna att anta en ackommoderande ställning i frågan. Såväl som att mainstreampartiernas ackommodering i sig legitimerade sakfrågan ytterligare. SD var även inledningsvis det enda partiet som uttryckte kritik mot Sveriges invandringspolitik och multikulturalism, vilket gav dem ägande i invandringsfrågan. Ägandeskapet i frågan utmanades sedan i samband med att mainstream partierna intog en ackommoderande strategi 2018. Däremot är det möjligt att ägandeskap över en sakfråga inte vinnes lika lätt av mainstreampartier som Meguid antagit. Inget mainstreamparti gjorde heller anspråk på ägandeskapet över invandringsfrågan 2014, och de som närmade sig SD 2018 antog inte en fullt ackommoderande strategi. Därmed kan vi inte uttala oss om hypotes 3 utifrån studiens resultat.

6.2 Vidare forskning

Vi uppmanar till vidare studier om ackommoderings- och smittoeffekter som inkluderar ett bredare tidsspänn och mer datamaterial. Vi efterfrågar också forskning som klargör och uppmärksammar skillnader i studiens centrala begrepp och operationaliseringen av dessa. Att undersöka andra fall, såsom mainstreampartiernas strategier gentemot andra anti-invandringspartier som Ny Demokrati på 90-talet, hade även varit av stort intresse. Att genomföra en liknande studie i ett annat europeiskt land med ett flerpartisystem hade även kunnat upplysa om ifall den svenska kontexten färgat vår studies resultat.

7. Referensförteckning

Bakker, R. Hooghe, L., Jolly, S., Marks, G., Polk, J., Rovny, J., Steenbergen, M. & Vachudova, M. (2020) "2019 Chapel Hill Expert Survey." Version 2019.3. Tillgänglig på chesdata.eu. Chapel Hill, NC: University of North Carolina, Chapel Hill.

Bélanger, É. & Meguid, B. (2008). Issue salience, issue ownership, and issue-based vote choice. *Electoral Studies*. [Elektronisk] 27. 477-491. 10.1016/j.electstud.2008.01.001.

Bergström, G. & Boréus, K. (2012) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3:e upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.

Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3:e upplagan. Stockholm: Liber AB.

Chapel Hill Expert Survey. u.å. *Stats*. [Elektronisk] <https://www.chesdata.eu/ches-stats> [Hämtad: 2022-05-15]

CMP - Comparative manifesto project. (u.å.) *Dataset*. [Elektronisk] https://visuals.manifesto-project.wzb.eu/mpdb-shiny/cmp_dashboard_dataset/ [Hämtad: 2022-05-15]

CMP - Comparative manifesto project (u.å.) *About*. [Elektronisk] <https://manifestoproject.wzb.eu/information/documents/information>. [Hämtad: 2022-04-19]

Dahlström, C. & Sundell, A. (2012) A losing gamble. How mainstream parties facilitate anti-immigrant party success. *Electoral Studies*, 31(2): 353-363. [Elektronisk] <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2012.03.001>.

Downs, A. (1957) *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper and Row.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017) *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:e upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer Sverige AB.

Göteborgs Universitet. (2019) *Valundersökningar (SVT/VALU)*. [Elektronisk]
<https://www.gu.se/valforskningsprogrammet/pagaende-projekt/vallokalsundersokningar-svtval>

Körner, S., Ek, L. & Berg, S. (1993) *Deskriptiv statistik*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur AB.

Meguid, B. M. (2005) Competition between unequals: The role of Mainstream party strategy in Niche Party Success. *The American Political Science Review*, 99(3): 347-359. [Elektronisk]
doi:10.1017/S0003055405051701

Minkenberg, M. (2002). The New Radical Right in the Political Process. In: Schain, M., Zolberg, A., Hossay, P. (red) *Shadows over Europe. Europe In Transition: The Nyu European Studies Series*. New York: Palgrave Macmillan. [Elektronisk]
https://doi.org/10.1057/9780230109186_11

NE - Nationalencyklopedin - Sverigedemokraterna. (u.å.)
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/sverigedemokraterna>. [Hämtad: 2022-04-24]

Pettigrew, T. F. (1998). Reactions toward the new minorities of Western Europe. *Annual Review of Sociology*, 24, 77–103. [Elektronisk] <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.24.1.77>

Perlmutter, T. (2002) ‘The Politics of Restriction: The Effect of Xenophobic Parties on Italian Immigration Policy and German Asylum Policy’. M. Schain , P. Hossay and A. Zolberg (red) *Shadows over Europe: The Development and Impact of the Extreme Right in Western Europe*. London: Palgrave Macmillan .

SD - Sverigedemokraterna. (u.å.) Sverigedemokratisk politik: Våra viktigaste frågor.
[Elektronisk] <https://sd.se/vad-vi-vill/>. [Hämtad: 2022-05-05]

Schain, M. A., Zolberg, A. & Hossay, P. (2002) *Shadows over Europe: The Development and Impact of the Extreme Right in Western Europe*. New York: Palgrave Macmillan.

Schain, M. A. (1987) The National Front in France and the Construction of Political Legitimacy. *West European Politics* 10: 229–52. [Elektronisk] <https://doi.org/10.1080/01402388708424629>

Valmyndigheten (u.å.) *Val till riksdagen - Röster*. [Elektronisk] <https://www.val.se/>
[Hämtad: 2020-04-13]

Van Spanje, J. (2010) Contagious Parties: Anti-Immigration Parties and Their Impact on Other Parties' Immigration Stances in Contemporary Western Europe. *Party Politics*, 16(5): 563-586. [Elektronisk] doi:10.1177/1354068809346002

Volkens, A., Burst, T., Krause, W., Lehmann, P., Matthieß, T., Regel, S., Weßels, B. & Zehnter, L. (2021): The Manifesto Project Dataset - Codebook. Manifesto Project (MRG / CMP / MARPOR). Version 2021a. Berlin: Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB).

Valu. (2014) *Väljarströmmar*. [Elektronisk]
<http://pejl.svt.se/val2014/valu-riksdag/valjarstrommar/> [Hämtad: 2020-05-15]

Valu. (2018) *Väljarströmmar*. [Elektronisk]
<https://www.svt.se/special/valu2018-valjarstrommar/> [Hämtad: 2020-05-13]

9. Bilagor

Bilaga 1.

Partier	Immigr_policy 2010	Immigr_policy 2014	Immigr_policy 2019
FP/L	4.714285850524902	2.1666667461395264	4,5
V	1,357142806053160	0,5555555820465088	1,529411792755127
MP	1,6428571939468384	0,5555555820465088	1,3125
C	4,5	1,9444444179534912	1,941176414489746
KD	4.5714287757873535	2.6111111640930176	7.823529243469238
M	5,357142925262451	2,6111111640930176	8,0
SD	9.78571414947509	9.777777671813965	9.764705657958984
S	3,57142925262451	2,3333332538604736	6,29411745071411
Medelvärde (Avrundat till en decimal)	4,4	2,8	5,1

Bilaga 1. Utveckling av riksdagspartiernas position i invandringsfrågan 2010, 2014 och 2018.

Källa: Chapel hill expert survey 2010; 2014; 2019.

Bilaga 2.

Partier	601.2 Immigration: Negative 2014	601.2 Immigration: Negative 2018
MP	0,00	0,00
V	0,00	0,00
S	0,00	1,29
Alliansen	0,00	3,881
SD	3,492	5,828

Bilaga 2. Framträdande av en negativ inställning till migration i partiernas valprogram 2014 och 2018, redovisat i procent

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Bilaga 3.

Partier	602.2 Immigration: Positive 2014	602.2 Immigration: Positive 2018
MP	1,616	2,857
V	2,5	3,201
S	0,739	0,00
Alliansen	2,754	0,299
SD	0,00	0,00

Bilaga 3. Framträdande av en positiv inställning till migration i partiernas valprogram 2014 och 2018, redovisat i procent

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Bilaga 4.

Partier	Multiculturalism 2010	Multiculturalism 2014	Multiculturalism 2018
FP/L	3,9166667461395264	3,0	4,470588207244873
V	1,307692289352417	0,6315789222717285	1,058823585510254
MP	1,8333333730697632	0,7894737124443054	0,8823529481887817
C	4,416666507720947	2,6315789222717285	2,470588297244873
KD	5,25	3,8421051502227783	7,176470756530762
M	4,333333492279053	3,2631578445434457	6,823529243469238
SD	9,75	9,8421049118042	9,764705657958984
S	2,75	2,3157894611358643	5,058823585510254
Medelvärde (Avrundat till en decimal)	4,2	3,2	5,6

Bilaga 4. Utveckling av riksdagspartiernas inställning till mångkulturalism 2010, 2014 och 2018

Källa: Chapel hill expert survey 2010; 2014; 2019.

Bilaga 5.

Partier	608.2 Immigrant integration: Assimilation 2014	608.2 Immigrant integration: Assimilation 2018
MP	0,00	0,00
V	0,00	0,00
S	0,00	2,258
Alliansen	0,184	4,975
SD	3,175	2,331

Bilaga 5. Framträdande av förespråkandet av assimilering i partiernas valprogram, redovisat i procent

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Bilaga 6.

Partier	607.2 Immigrant Integration: Diversity 2014	607.2 Immigrant Integration: Diversity 2018
MP	0,805	1,849
V	0,00	1,314
S	0,00	0,323
Alliansen	2,57	0,00
SD	0,00	0,00

Bilaga 6. Framträdande av förespråkandet av mångfald i partiernas valprogram, redovisat i procent

Källa: Comparative Manifesto Project 2014; 2018

Bilaga 7.

Partier	Valresultat 2010	Valresultat 2014	Valresultat 2018
L	7,06%	5,42%	5,49%
V	5,60%	5,72%	8,00%
MP	7,34%	6,89%	4,41%
C	6,56%	6,11%	8,61%
KD	5,60%	4,57%	6,32%
M	30,06%	23,33%	19,84%
S	30,66%	31,01%	28,26%
SD	5,70%	12,86%	17,53%

Bilaga 7. Valresultat 2010, 2014 och 2018.

Källa: Valmyndigheten u.å.